

VASA UNIVERSITET
Humanistiska fakulteten
Institutionen för nordiska språk

Henna Koskela

För arbete, för livet
En studie i prepositioner i invandrarsvenska

Avhandling pro gradu i svenska språket

Vasa 2009

INNEHÅLL

TABELLER, TABLÅ OCH FIGURER	3
TIIVISTELMÄ	5
1 INLEDNING	7
1.1 Syfte	8
1.2 Material	10
1.2.1 Frågeformulär	10
1.2.2 Arbets språkkurser	11
1.2.3 Informanterna	11
1.3 Metod	12
2 INVANDRARE I FINLAND	14
2.1 Invandrare i Vasa	16
2.2 Invandrare i det nya landet	17
2.3 Invandrare och arbetsmarknaden	18
3 ANDRASPRÅKSINLÄRNING	20
3.1 Andraspråksinläring som vuxen	20
3.2 Faktorer som påverkar andraspråksinläring	21
4 PREPOSITIONER I SVENSKAN	24
4.1 Lokativa prepositioner (LP)	25
4.2 Temporala prepositioner (TP)	26
4.3 Verbdependenta prepositioner (VP)	26
5 FAKTORER SOM PÅVERKAR INVANDRARNAS INLÄRNING BLAND ANNAT AV PREPOSITIONER	29
5.1 Medfödda faktorer	29
5.2 Sociala och interaktiva faktorer	32

5.3 Miljörelaterade faktorer	42
5.4 Övriga faktorer	43
6 INVANDRARNAS ANVÄNDNING AV PREPOSITIONER	48
6.1 Lokativa prepositioner i testet	48
6.1.1 Grupp N1	48
6.1.2 Grupp N2	50
6.1.3 Grupp F	50
6.1.4 Sammanfattning	51
6.2 Temporala prepositioner i testet	53
6.2.1 Grupp N1	53
6.2.2 Grupp N2	54
6.2.3 Grupp F	54
6.2.4 Sammanfattning	55
6.3 Verbdependenta prepositioner i testet	56
6.3.1 Grupp N1	56
6.3.2 Grupp N2	57
6.3.3 Grupp F	58
6.3.4 Sammanfattning	58
6.4 Resultat i hela testet	60
6.5 Prepositioner i informanternas svar	61
7 SAMMANFATTANDE DISKUSSION	63
KÄLLOR	67
BILAGOR	
Bilaga 1. Frågeformulär för studerande	71
Bilaga 2. Test för studerande	75

TABELLER

Tabell 1. Informantgrupperna (N1, N2, F).	12
Tabell 2. Prepositioner som kan användas i de testuppgifterna.	28
Tabell 3. Informantgruppernas kön och genomsnittliga ålder.	30
Tabell 4. Informantgruppernas modersmål.	30
Tabell 5. Olika källor i informanternas inläring av svenska.	33
Tabell 6. Informanternas användning av svenska med vänner.	34
Tabell 7. Informanternas användning av svenska med familjen.	35
Tabell 8. Radiokanaler som informanterna lyssnar på.	36
Tabell 9. Hur ofta informanterna lyssnar på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler.	37
Tabell 10. TV-kanaler som informanterna tittar på.	38
Tabell 11. Hur ofta informanterna tittar på svenskspråkiga TV-kanaler.	39
Tabell 12. Tidningar som informanterna läser.	40
Tabell 13. Hur ofta informanterna läser svenskspråkiga tidningar.	41
Tabell 14. Varför informanterna har kommit till Finland.	42
Tabell 15. Informanternas motivation att lära sig svenska.	43
Tabell 16. Hur länge informanterna har studerat svenska.	46
Tabell 17. Rätta svar i de lokativa uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).	52
Tabell 18. Sammanfattning av prepositionsbruket i de lokativa uppgifterna.	53
Tabell 19. Rätta svar i de temporala uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).	55
Tabell 20. Sammanfattning av prepositionsbruket i de temporala uppgifterna.	56
Tabell 21. Rätta svar i de verbdependenta uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).	59
Tabell 22. Sammanfattning av prepositionsbruket i de verbdependenta uppgifterna.	59
Tabell 23. Rätta svar i genomsnitt i hela testet (f).	60

TABLÅ

Tablå 1. Informanternas modersmål enligt språkgrupp eller språkfamilj.	31
--	----

FIGURER

Figur 1. Invandrare i Finland under åren 1990–2007 (Arbetskraftsbyrån 2008).	15
Figur 2. Invandrare i Vasa under åren 1991–2006 (Arbetskraftsbyrån 2008).	16

VAASAN YLIOPISTO**Humanistinen tiedekunta**

Laitos:	Pohjoismaisten kielten laitos
Tekijä:	Henna Koskela
Pro gradu tutkielma:	För arbete, för livet. En studie i prepositioner i invandrarsvenska
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Oppiaine:	Ruotsin kieli
Valmistumisvuosi:	2009
Työn ohjaaja:	Nina Pilke

TIIVISTELMÄ:

Tutkielmani tavoitteena on tutkia mitkä tekijät voivat vaikuttaa maahanmuuttajien ruotsin kielen prepositioiden oppimiseen ja mikä merkitys eri tekijöillä on heidän oppimiseensa. Toisena tavoitteena on selvittää, miten maahanmuuttajat käyttävät paikkaa ja aikaa ilmaisevia sekä verbisidonnaisia prepositioita. Empiirinen aineistoni koostuu kyselylomakkeen sekä testin avulla kerätyistä vastauksista, jotka analysoin sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti. Hyödynnän myös vertailevaa menetelmää. Kyselylomakkeen avulla selvitän maahanmuuttajien taustaa ja eri tekijöiden vaikutusta ruotsin kielen prepositioiden oppimiseen. Maahanmuuttajien prepositioiden käyttöä selvitän testin avulla. Tutkimukseeni osallistuvat maahanmuuttajat ovat opiskelijoita *Svenska för nybörjare* ja *Mera svenska* – kursseilta Vaasan ruotsinkielisestä työväenopistosta.

Eri tekijät olen jakanut neljään eri kategoriaan: syntyperäiset tekijät, sosiaaliset ja interaktiiviset tekijät, ympäristötekijät sekä muut tekijät. Jaottelussa olen mukaillut Sajavaaraa (1999). Tutkimuksen tulokset osoittavat, että naiset ja nuoret (alle 27-vuotiaat) osaavat käyttää prepositioita paremmin kuin miehet ja vanhemmat (yli 27-vuotiaat). Germaanisesta tai romaanisesta äidinkielestä näyttäisi olevan hyötyä ruotsin kielen prepositioiden oppimisessa. Ruotsin kielen aktiivisella käytöllä ystävien ja perheen kesken sekä ruotsinkielisten radiokanavien kuuntelulla on positiivinen vaikutus maahanmuuttajien prepositioiden käyttöön. Prepositioiden käyttö on muita helpompaa myös niille, jotka ovat tulleet Suomeen oppiakseen ruotsia sekä niille, jotka ovat opiskelleet ruotsia kauemmin kuin muut. Maahanmuuttajille suunnattu ruotsin kielen kurssi on tutkimukseni maahanmuuttajille tärkein oppimisen lähde.

Paikkaa ilmaisevat prepositiot *på* ja *i* ovat maahanmuuttajille helpoimpia. Toisaalta heillä on myös joissain tapauksissa vaikeuksia erottaa, kumpaa prepositiota tulisi käyttää. Aikaa ilmaisevat prepositiot ovat maahanmuuttajille toiseksi helpoimpia. Verbisidonnaiset prepositiot ovat heille vaikeimpia. Maahanmuuttajat käyttävät sujuvasti *i*, *på*, *för* ja *med* – prepositioita kyselylomakkeen vastauksissa. Tulokset osoittavat, että maahanmuuttajat ovat motivoituneita oppimaan ja heille on ensiarvoisen tärkeää saada kieliopetusta kotoutumisen helpottumiseksi.

AVAINSANAT: andraspråksinläring, invandrare, invandrarsvenska, prepositioner

1 INLEDNING

Antalet invandrare ökar varje år i Finland. Ändå är antalet lågt jämfört med t.ex. Sverige. Det kom ca 25 000 asylsökande till Sverige under år 2006 medan det kom bara 2500 asylsökande till Finland. (Arbetskraftsbyrån 2007.) Enligt Statistikcentralen flyttade 26 029 personer från utlandet till Finland under år 2007. Det är 3578 mer än år 2006. Antalet är det största under Finlands självständighet. (Statistikcentralen 2007.) I slutet av år 2007 bodde det 132 632 invandrare i hela Finland (Migrationsverket 2008b). I Vasa bodde det 2228 invandrare i slutet av år 2006 enligt Arbetskraftsbyrån (2007). Det finns olika orsaker till att människor söker asyl. Migrationsverket (2008a) nämner orsaker som förföljelse i hemlandet på grund av politisk åskådning och svåra levnadsförhållanden som fattigdom, krig eller miljökatastrofer. De här människorna är tvungna att anpassa sig till den nya kulturen. Kunskaper i landets språk underlättar deras möjligheter att få jobb och anpassa sig bättre till den nya kulturen.

Jag blev intresserad av att undersöka invandrares inläring av svenska därför att temat är aktuellt och viktigt. Finland behöver mer och mer utländsk arbetskraft. För att få den utländska arbetskraften till arbetsmarknaden varaktigt behövs det undervisning i de båda inhemska språken. Då har språkinläringen en viktig roll. Invandrares språkinläring och språkundervisning har diskuterats livligt. I Pohjalainen diskuteras t.ex. invandrare som kommer till Finland för att jobba. Behov av invandrare på arbetsmarknaden är stor. Detta betonar bl.a. Finlands migrations- och Europaminister Astrid Thors. (Se t.ex. Pohjalainen den 21 februari och den 4 mars 2008.)

Jag har själv tänkt bli lärare och jag kan tänka mig att jag någon gång i livet kunde undervisa invandrare. Därmed är temat lämpligt för mig. Jag fick informanter till min undersökning från Vasa arbis där det under hösten 2007 fanns 3 grupper av invandrare som studerade svenska. Jag valde att undersöka prepositioner i invandrarvenska eftersom de anger hur man relaterar ord till varandra samt visar om man har insett hur t.ex. riktning uttrycks i svenskan (se kapitel 6). Jag förväntar mig att min studie kan bidra till ökad förståelse av vilka faktorer som styr inläringen av svenska i en

heterogen invandrarkontext och ge lärare som arbetar i en sådan kontext någon konkreta hjälpmedel i form av testresultat och diskussion kring dessa.

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling pro gradu är att undersöka vilka faktorer som kan tänkas påverka invandrades inläring av speciellt prepositioner. Jag undersöker vilken betydelse olika faktorer har i invandrades inläring. Jag utreder hur mycket invandrarna använder svenska utanför klassrummet, t.ex. med familjen och vännerna samt hurdan bakgrund de har; hur länge de har bott i Finland, vad deras modersmål är osv. Jag vill veta vad invandrare gör för att öva och förbättra sina kunskaper i svenska. (Se bilaga 1.) Ytterligare har jag för avsikt att studera invandrades användning av lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner i svenskan. (Se kapitel 4.) Jag valde att undersöka prepositioner därför att de är rätt svåra att ta sig an (jfr Juurakko 1996; Kotsinas 2005) och jag vill koncentrera mig på en grammatisk aspekt.

Det här temat har undersökts tidigare. Det finns 3 olika typer av undersökningar inom mitt forskningsområde: invandrare och svenskan, invandrare och prepositioner samt inlärarespråk och prepositioner. Kotsinas (1985; 2005) har undersökt invandrare och svenskan samt invandrare och prepositioner. I sin undersökning har hon undersökt invandrare och svenskt talspråk i förhållande till bl.a. vistelsetid, ålder, utbildning, kontakt med målspråkssamhället, motivation och personlighet. Kotsinas (1982) har kategoriserat prepositioner på följande sätt: lokativa prepositioner (befintlighet, riktning) och temporala prepositioner. I min undersökning har jag med också några verbdependenta prepositioner. Enligt Kotsinas (2005) undersökning använder invandrare ofta prepositioner men det är inte alltid rätt preposition som används. Invandrare har svårt att skilja mellan befintlighetsbetecknade och riktningsbetecknade prepositioner. Invandrare använder oftast prepositionen *på*. (Ibid.)

Pitkänen (1982) och Juurakko (1993) har båda undersökt inlärarespråk och prepositioner, Pitkänen också invandrare och prepositioner. Pitkänen (1982: 286) har gjort en

undersökning där han har tittat på feltyper hos finstalande elever med svenska som andra/främmande språk. I fråga om prepositionsfelet konstaterar han att invandrarelever behärskar uttrycken för befintlighet i tid och rum bättre än finska skolelever. Juurakko (1993) har i sin doktorsavhandling undersökt prepositioner i finskspråkiga gymnasisters inläraarsvenska.

Vid Vasa universitet har Peltonen (2006) och Savela (2007) undersökt invandrare och svenskan. Peltonen (2006) har i sin avhandling pro gradu undersökt invandrarelevs inläring av svenska vid Evangeliska folkhögskolan i Österbotten. Hon har bl.a. studerat grammatiska och ortografiska fel som invandrare gör. I fråga om prepositioner har hon kommit fram till att de som har ett romanskt eller ett germanskt språk som modersmål gör minst fel. Den vanligaste feltypen är en utelämnad preposition. Savela (2007) har i sin avhandling pro gradu undersökt invandrarnas bakgrund, motivation och attityder vid Evangeliska folkhögskolan i Österbotten. Hon fick som resultat bl.a. att invandrare är positivt inställda till svenskan.

Mitt antagande är att de invandrare som har studerat svenska en längre tid eller som använder svenska också på fritiden eller behöver svenska på arbetet, behärskar prepositioner bättre än de som har studerat svenska en kortare tid eller som har få kontakter till svenska utanför klassrummet. Utgående från tidigare undersökningar (jfr Juurakko 1993; Kotsinas 2005) har jag som hypotes att lokativa prepositioner är de lättaste att lära sig men annars är prepositionerna rätt svåra att lära sig under en kort tid. Jag antar att modersmålet spelar en viss roll i inläringen av prepositioner. Om modersmålet inte har prepositioner är det svårare att lära sig prepositioner i svenskan och vice versa. Till exempel Juurakko (1996: 263) konstaterar att inflytandet från modersmålet (finskan) är i hennes studie störst i samband med de verbdependenta prepositionerna. Jag antar också att språkgruppen som inlärares modersmål hör till har en viss betydelse. Om modersmålet hör till en nära språkgrupp eller till samma språkgrupp som svenska är det lättare att lära sig prepositioner i svenskan (jfr Peltonen 2006).

1.2 Material

Som material för undersökningen använder jag de svar som jag får genom ett frågeformulär och ett test (se bilagorna 1 och 2). Jag har själv utarbetat både frågeformuläret och testet. Med frågeformuläret utreder jag invandrarnas bakgrund och sådana faktorer som kan tänkas ha betydelse för deras inläring av prepositioner. Jag presenterar frågeformuläret i avsnitt 1.2.1. Med testet utreder jag hur invandrarna använder lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner. Jag har gjort ett medvetet val att vissa delar av testet har olika svarsalternativ (se bilaga 2). Testet innehåller 17 uppgifter där invandrarna fyller i den rätta prepositionen eller drar ett streck om det inte behövs någon preposition. Sammanlagt 8 olika prepositioner borde användas i testet. Jag presenterar testet närmare i kapitel 4. Invandrarna har svarat på frågorna och gjort testet i mitten av november 2007 under en lektion. Läraren var på plats och invandrarna kunde fråga henne om de inte förstodde frågorna i frågeformuläret.

1.2.1 Frågeformulär

Frågeformuläret innehåller sammanlagt 25 frågor av vilka 11 är öppna och 14 är flervalfrågor. Jag har kategoriserat frågorna in i 3 olika kategorier. De 3 första kategorierna baserar sig på Sajavaaras (1999) indelning med medfödda egenskaper i språkinlärningsförmåga, sociala och interaktiva faktorer mellan människor samt miljörelaterade faktorer. Sajavaara (1999) forskar andraspråksinläring när han använder denna kategorisering. Den fjärde kategorin i min studie är övriga faktorer som omfattar de faktorer som handlar om informanternas motivation att lära sig svenska, hur länge de har studerat svenska och på vilket sätt. 3 av frågorna (1, 2 och 6) handlar om medfödda faktorer; ålder, kön och modersmål. 11 av frågorna (4, 7, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 och 22) handlar om sociala och interaktiva faktorer. 6 av frågorna (3, 8, 9, 10, 23 och 25) handlar om miljörelaterade faktorer. 4 av frågorna (11, 12, 13 och 24) handlar om övriga faktorer. En av frågorna (5) skiljer nybörjare från dem som deltar i fortsättningskursen, se 1.2.3. (Se bilaga 1.)

1.2.2 Arbis språkkurser

Svenska för nybörjare är en intensiv grundkurs i praktisk svenska för invandrare. Målet är att studerandena lär sig förstå, tala, läsa och skriva lätt svenska. De lär sig viktiga ord och uttryck samt bekantar sig med Finland och finlandssvensk kultur. Studerandena får lära sig att finlandssvenska och sverigesvenska skiljer sig från varandra. Fortsättningskursen heter *Mera svenska* och den är för dem som redan kan lite svenska och vill repetera och utöka sina kunskaper. Efter kursen är det möjligt att avlägga allmän språkexamen på mellannivå. Kursen övar alla delområden i svenskan: tal, hör- och textförståelse, skrivning, strukturer och ordförråd. I båda kurserna ingår hemuppgifter. Hösten 2007 var läraren FM Marika Boström. Som läromaterial använder man kursboken Göransson – Lindholm: *Nybörjarsvenska* i båda kurserna. (Vasa arbis 2007.)

Kursboken är för grundkurser i svenska som andra språk. *Nybörjarsvenska* används bl.a. inom invandrarundervisningen. Textboken omfattar 75 avsnitt med centralt ordförråd på olika språkliga nivåer med tonvikt på vardagssituationer. Den grammatiska delen förmedlas i uppställningar och tabeller i grammatikrutor till de enskilda avsnitten. I boken behandlas 15 olika prepositioner (*av, bakom, bredvid, efter, framför, i, med, mellan, om, på, till, vid, under, över, från*). Övningsboken innehåller prepositionsövningar där man fyller i en preposition i en fras, t.ex. klockan är halv åtta ____ morgonen. (Göransson & Lindholm 1999a.) Övningsboken innehåller fonetiska, kreativa grammatiska samt skriftliga och muntliga övningar (Göransson & Lindholm 1999b).

1.2.3 Informanterna

Jag undersöker 3 grupper som har studerat svenska vid Vasa arbis under hösten 2007. 2 av grupperna är nybörjargrupper (i fortsättningen N1 och N2) och en är en fortsättningsgrupp (i fortsättningen F). Det finns sammanlagt 27 studerande med i de 3 grupperna. Invandrarna har börjat studera svenska i de här grupperna i början av september 2007. Den ena nybörjarkursen ordnades under höstterminen 11.9–11.12.2007

och den andra 11.9–13.11.2007. Fortsättningskursen ordnades under höstterminen 11.9–15.11.2007. Alla 3 kurserna fortsätter på våren. Den ena av nybörjarkurserna innehåller 150 timmar undervisning och den andra 68 timmar. Den ena nybörjargruppen har hunnit studera svenska ca 55 timmar och den andra ca 34 timmar innan de deltog i undersökningen. De som fortsätter har 72 timmar undervisning. Fortsättningsgruppen har hunnit studera ungefär hälften av kursen innan de deltog i undersökningen. Informanterna har haft undervisning 2 gånger per vecka. Nybörjare hade undervisning på tisdagar kl. 9–11.30 och på torsdagar kl. 9–11.30 och de som fortsätter hade undervisning på tisdagar kl. 19–20.30 och på torsdagar kl. 19–20.30. (Vasa arbis 2007.)

Tabell 1. Informantgrupperna (N1, N2, F).

Grupp	Kod	Antalet informanter
Nybörjargrupp 1	N1	13
Nybörjargrupp 2	N2	6
Fortsättningsgrupp	F	7

Sammanlagt 27 informanter har svarat på frågeformuläret och gjort testet. En av informanterna är finländare och därför har jag lämnat hennes svar utanför undersökningen. Sålunda finns det sammanlagt 26 informanter som är med i undersökningen. Det finns 19 informanter som är nybörjare och 7 informanter som fortsätter. Jag presenterar informantgrupperna i tabellform, se tabell 1.

1.3 Metod

I min undersökning är metoden kvalitativ med kvantitativa inslag. Som insamlingsmetod har jag använt frågeformuläret och testet. Jag analyserar de öppna svaren i frågeformuläret kvalitativt med hjälp av innehållsanalys. Jag diskuterar informanternas svar och ger exempel om dem. De strukturerade svaren analyserar jag

kvantitativt med hjälp av tabeller. Jag har kategoriserat svaren i frågeformuläret in i 4 olika kategorier enligt Sajavaara (1999) vilka är medfödda egenskaper i språkinlärningsförmåga, sociala faktorer samt miljörelaterade faktorer och interaktiva faktorer mellan människor. Jag har bearbetat dem så att de passar bättre för min undersökning. Till skillnad från Sajavaara (1999) betraktar jag sociala och interaktiva faktorer som en kategori och har dessutom med övriga faktorer. Mina 4 kategorier är medfödda faktorer, sociala och interaktiva faktorer, miljörelaterade faktorer samt övriga faktorer vilka är motivation, inlärningstid och inlärningssätt. Den bearbetade kategoriseringen möjliggör att informanternas alla svar kan studeras inom en lämplig ram.

Utgående från testet analyserar jag informanternas användning av prepositioner. Jag analyserar vilka prepositioner mina informanter kan samt vilka prepositionsfel de gör. Det som informanterna redan kan analyserar jag med hjälp av läroboken. Jag diskuterar vilka prepositionstyper som ser ut att vara de lättaste och de svåraste för de undersökta grupperna. Prepositionsfele analyserar jag med felanalys. Jag har kategoriserat prepositionstyperna till 3 grupper: lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner. Jag diskuterar faktorerna i förhållande till testresultat. Jag studerar om t.ex. kön, ålder eller motivation påverkar informanternas prepositionsanvändning. Jag analyserar också prepositioner i informanternas svar i frågeformuläret.

I min undersökning är metoden också komparativ eftersom jag jämför de invandrare som är nybörjare (N1 och N2) med de invandrare som fortsätter (F). Jag jämför mina resultat även med tidigare undersökningar (Juurakko 1996; Kotsinas 2005; Männikkö & Pilke 2007; Pitkänen 1982). Jag jämför om invandrare på olika nivåer använder prepositioner på olika sätt och om det finns skillnader i fråga om deras inlärning.

2 INVANDRARE I FINLAND

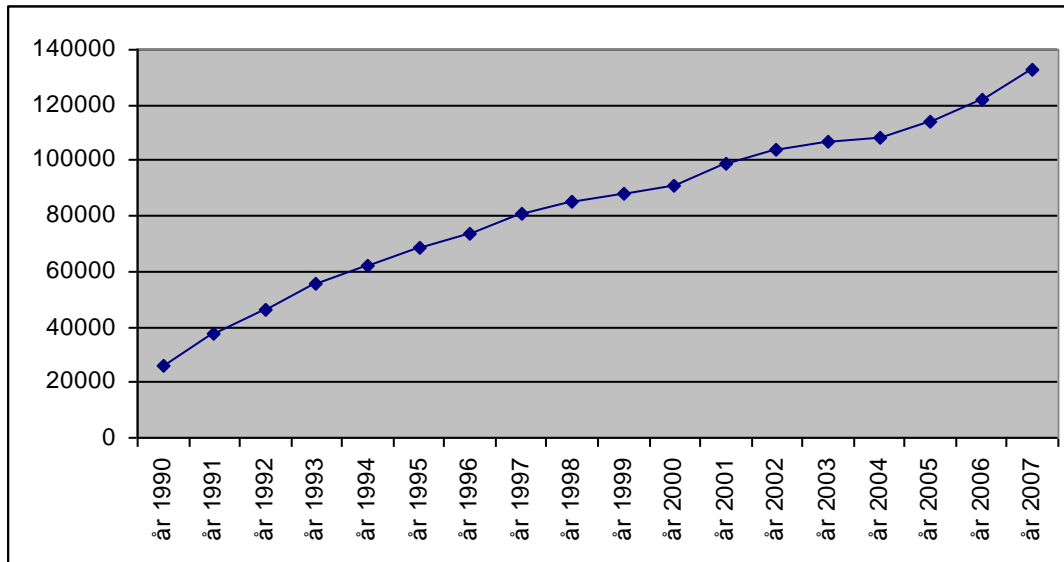
I det här kapitlet diskuterar jag invandrare i Finland och i Vasa. Jag diskuterar invandrare i det nya landet samt invandrare och arbetsmarknaden. Jag presenterar även forskning inom aktuella invandringsfrågor.

Invandrare är en person som flyttar in i ett land från ett annat land enligt fastställda regler. Invandrare kan vara av flera olika kategorier: flyktingar, arbetsmarknadsinvandrare och anhöriginvandrare. Statistiska centralbyrån i Sverige (SCB) har infört en definition av befolkningsgruppen personer med utländsk bakgrund som nära synonym till invandrare. Till denna grupp räknas personer vars båda föräldrar är födda utomlands. (Statistiska centralbyrån 2008). Asylsökande är utlänningar som redan befinner sig i landet och söker asyl men de har inte ännu fått beslutet. När asylsökande får ett positivt besked att de får stanna i landet blir de flyktingar. (Migrationsverket 2008a). Termen *invandrare* i min undersökning representerar invandrare av olika kategorier.

Enligt Migrationsverket (2008b) bodde det i hela Finland 132 632 invandrare i slutet av år 2007. Invandrarnas andel av hela befolkningen var då 2,3 %. Den största invandrargruppen är från Ryssland (ca 25 500), den näst största gruppen är från Estland (ca 17 000) och den tredje gruppen är från Sverige (ca 8500). Ytterligare bor det i Finland människor från Somalia, Serbien, Irak, Iran, Kina, Storbritannien mm. Finland har minst invandrare i hela EU (Maahanmuuttajat ja suomalaiset 2000: 45). Det finns ändå fler människor i Finland som är födda utanför Finlands gränser men många har fått finskt medborgarskap (Jasinskaja-Lahti, Liebkind & Vesala 2002: 17). Figur 1 visar alla invandrare som har bott fast i Finland under åren 1990–2007. Figuren bygger på statistik från Arbetskraftsbyrån 2008.

Figur 1 visar att antalet invandrare i Finland har ökat varje år under åren 1990–2007. Ökningen har varit jämn. Det har kommit till Finland ca 10 000 invandrare varje år. Under de här 17 åren har Finland fått närmare 120 000 invandrare fler. Under 10 år har

hänt mycket. T.ex. hade Finland ca 80 000 invandrare år 1997 medan år 2007 finns det nästan 140 000 invandrare i Finland.

Figur 1. Invandrare i Finland under åren 1990–2007 (Arbetskraftsbyrån 2008).

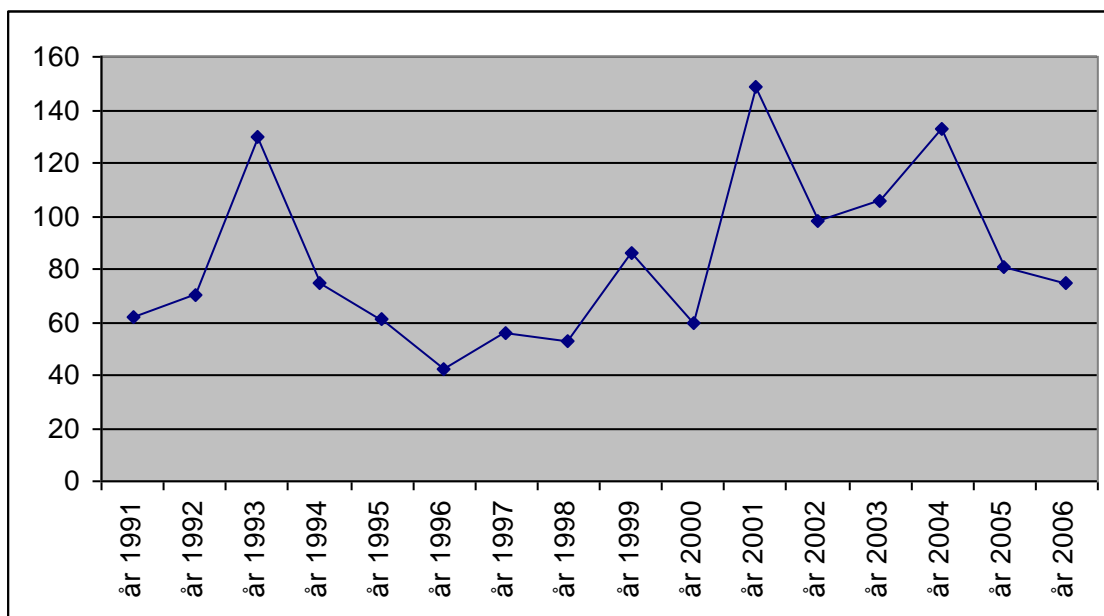
Under 1990-talet tog Finland mestadels emot flyktingar och invandringen baserade sig på familjeförbindelser, alltså då var det fråga om anhöriginvandring. En stor del av alla invandrare under 1990-talet var ingermanlänningar som återflyttade till Finland samt flyktingar från Somalia. I slutet av 1990-talet och under årsskiftet började arbetsmarknadsinvandringen bli vanligare och viktigare. (Jaakkola 1999: 16; Wikman-Immonen 2008). I dag är den allmänna diskussionen kring invandringsfrågor livlig men litet negativt.

Migrationsinstitutet i Åbo är Finlands enda institution som är specialiserad på forskning om invandring. Migrationsinstitutet bedriver forskning om invandring och etniska frågor. Forskningen omfattar både historisk inriktad invandringsforskning ur ett finländskt perspektiv och forskning om aktuella invandringsfrågor. Särskilt invandringen till Finland är i fokus. Bl.a. forskar man i integrations-, identitets- och

utbildningsfrågor, rysk och baltisk invandring (speciellt ingermanlänningar) samt rasism. (Migrationsinstitutet 2009.)

2.1 Invandrare i Vasa

I slutet av år 2006 bodde det i Vasa 2228 invandrare som är 3,9 % av Vasas befolkning. Vasa står på åttonde plats när man jämför kommuner i Finland som har mest invandrare. Det betyder att Vasa tar emot relativt mycket invandrare jämfört med andra kommuner i Finland. De kommuner som tar flera invandrare än Vasa är Helsingfors, Esbo, Vanda, Åbo, Tammerfors, Lahtis och Uleåborg. (Arbetskraftsbyrån 2007.) Naturligtvis har de här större städerna mera kapacitet att ta emot invandrare jämfört med Vasa. Figur 2 visar hur antalet invandrare i Vasa har varierat under åren 1991 och 2006. Figuren bygger på statistik från Arbetskraftsbyrån 2008.

Figur 2. Invandrare i Vasa under åren 1991–2006 (Arbetskraftsbyrån 2008).

Figur 2 visar att antalet invandrare har varierat från 1990-talet till 2000-talet. Under 3 år, 1993, 2001 och 2004 har det kommit mest invandrare till Vasa. Samma fenomen syns också på nationell nivå. Troligen har EU påverkat invandringen i början av 1990-talet. I mitten av 1980-talet skrev Frankrike, Tyskland och Benelux-länderna under Schengenavtalet som skulle garantera fri rörlighet av människor mellan dessa länder. Avtalet gällde både medborgare av dessa länder och alla andra som reser i eller via dem. Så småningom har andra europeiska länderna skrivit under avtalet, Finland år 1996. (Finlex 2008.) Avtalet har underlättat invandringen inom Europa. Troligen har krig i Afghanistan och Mellanöstern påverkat invandring på 2000-talet. (Arbetskraftsbyrån 2007.)

2.2 Invandrare i det nya landet

Invandrare kommer till Finland på grund av olika skäl: återflyttning, flyktinginvandring, arbetskraftsinvandring samt äktenskap och andra skäl som har att göra med familjen (Forsander, Ekholm, Hautaniemi, Ali, Alitolppa-Niitamo, Kyntäjä & Cuong 2001: 17). Dagens invandrare är mestadels arbetskraftsinvandrare. Finland har nuförtiden mest arbetskraftsinvandrare än någonsin tidigare. Finska kommuner måste jobba för att invandrare kan acklimatisera sig så bra som möjligt i Finland. Acklimatiseringen är viktig med tanke på framtidens arbetsmarknad. Finland kommer att ha brist på arbetskraften när de sista stora årskullarna blir pensionärer. (Torvi 2007; Wikman-Immonen 2007.) De flesta kommunerna följer upp ett integrationsprogram som arbetsförvaltningen kontrollerar årligen (Pesonen 2005: 28).

Finlands migrations- och Europaminister Astrid Thors betonar i tidningen *Monitori* (Tuomarla 2007: 7) att det är myndigheternas plikt att informera invandrare om arbetsförhållandena i Finland, skapa goda och funktionella introduktionssystem och hjälpa kommunerna att ordna språkundervisning samt ge språkundervisning. Thors säger att man måste kunna komma till Finland för att söka jobb inte bara då man redan har jobb i Finland. Hon betonar också att invandrare får bestämma själva på vilket språk, finska eller svenska, de vill kommunicera. Även Torvi (2007) betonar

rekryteringen direkt från utlandet eftersom invandrare då kunde sysselsätta sig bättre och effektivare.

Alla invandrabarn som bor fast i Finland har rättighet till samma grundutbildning som finländska barn har. Syftet med invandrares utbildning är att invandrare kan integrera sig i det finländska samhället samt uppehålla deras egen kulturidentitet. Invandrabarn får stöd i sina studier om de behöver det. De kan också delta i en förberedande grupp innan de börjar grundutbildningen. Undervisningsspråket i skolan är finska eller svenska. Även same, romani och teckenspråk kan användas. Invandringen för med sig nya utmaningar i grundutbildningen i Finland. (Opetusministeriö 2009.)

2.3 Invandrare och arbetsmarknaden

De flesta invandrare i arbetsför ålder är utanför arbetsmarknaden på grund av brist på språk- och kulturkunskaper samt finländarnas negativa attityder. Lyckligtvis blir attityderna mera positivare så småningom. (Torvi 2007.) En invandrare som bor permanent i Finland och har en hemkommun samt är arbetslös får en integrationsplan. Under den tid som planen gäller garanteras uppehållet. I planen ingår språkstudier i finska eller svenska. Invandrare som vill arbeta i Finland måste i allmänhet ha antingen uppehållstillstånd eller uppehållstillstånd för arbetstagare. Däremot behöver EU-medborgare inte uppehållstillstånd inte heller invandrare från Norge, Liechtenstein, Island eller Schweiz. (Arbets- och näringsministeriet 2009.)

Det bor mest invandare i de största städerna i Finland bl.a. på grund av arbetsmarknaden. De största städerna behöver utländsk arbetskraft ännu mera. Invandrare arbetar mest på servicebranschen, speciellt på restaurang- och städningsbranschen samt inom industrin. Välutbildade invandrare har även fått arbete till exempel på utbildningsbranschen. (Joronen 2005: 59–60.) Man har t.ex. för läkare en viss utbildning i Finland där utländska läkare kan kvalificera sig för finländska hälsovårdssystem. Sålunda kan utländska läkare bättre utnyttja sitt eget yrke även i Finland. (Se Kahra 2007: 67.) De som har flyttat till Finland som barn eller unga har

lättare att få arbete i Finland än de som har flyttat som vuxna. Vuxna måste vanligtvis utbilda sig vidare eller utföra kompletterande utbildning i Finland eftersom utländsk utbildning inte alltid är användbar på den finländska arbetsmarknaden. (Joronen 2005: 59–60, 65– 67.)

De som kommer till Finland för att jobba eller studera samt de som har varit i Finland en längre tid har de bästa möjligheterna att få jobb. (Joronen 2005: 59–60, 65– 67; Torvi 2007.) Torvi (2007) konstaterar att invandrare som har bott i Finland länge har nästan lika bra sysselsättningsgrad som hela befolkningen. Detta beror på invandrarnas ålder. Största delen av invandrarna är i arbetsför ålder, åldringarnas andel är liten och barn utgör en femtedel av invandrarna (Forsander et al. 2001: 58).

Språkkunskaper och sociala kontakter spelar en stor roll för invandrare när de försöker få jobb. Ännu mera får man veta om arbetsplatser genom informella kontakter. Invandrare som inte kan finska eller svenska har svårt att delta i någon utbildning eller börja jobba på en sådan bransch där man behöver kommunicera på finska eller på svenska. (Joronen 2005: 75–76.) Enligt Sutela (2005: 88–89) använder alla invandrare som jobbar i Finland finska eller svenska i sitt jobb. De få som kan klara sig utan kunskaper i finska eller svenska är huvudsakligen ryssar. Många invandrare är företagare och anställer andra invandrare. På det sättet kan de klara sig ganska långt på sitt modersmål. Andra yrken som underlättar invandrarnas anpassning till det nya landet är till exempel kontakttolk, lärare eller elevassistent på modersmålet.

3 ANDRASPRÅKSINLÄRNING

I det här kapitlet redogör jag för andraspråksinläring. Jag diskuterar andraspråksinläring som vuxen samt de faktorer som påverkar andraspråksinläringen. Man talar om andraspråksinläring då man lär sig ett språk först efter ett annat (eller flera andra) språk blivit ordentligt etablerat. Det finns 2 typer av andraspråksinläring: informell inläring där inläringen sker helt på egen hand utan undervisning i en miljö där andraspråket talas och formell inläring där inläringen sker med hjälp av undervisning t.ex. i ett klassrum eller med hjälp av nätkurser. Det finns vissa situationer där informell och formell andraspråksinläring kombineras. Som till exempel när läraren diskuterar med sina studerande fritt på andraspråk i ett klassrum. (Baker 2001: 113–114; Viberg 1992: 11–12.)

För vuxna som lär sig ett andraspråk är inlärningskontexten, dvs. situationen, viktig. Inlärningskontexten kan variera för olika individer. T.ex. en person som är gift med en person som talar andraspråket eller en person som främst använder andraspråket på arbetsplatsen. (Viberg 1992: 11–12.) I min undersökning är det fråga om både informell och formell andraspråksinläring.

3.1 Andraspråksinläring som vuxen

Den viktigaste skillnaden mellan barns och vuxnas språkinläring är det faktum att barn kan lära sig omedvetet medan vuxna lär sig medvetet dvs. de vill eller är tvungna att lära sig ett nytt språk eller flera språk. Vuxna har inte den medfödda språkinlärningsmekanismen som barn har. Till skillnad från förstaspråksinläring påverkas andraspråksinläring alltid av modersmål (Kotsinas 2005: 223.) Vuxna kan lära sig andraspråket med hjälp av sitt modersmål, dvs. använda modersmålet syntaktiska och fonetiska struktur som hjälpmedel. Ett exempel är pidginspråket där andraspråkets vokabulär anpassas efter modersmålet fonetiska mönster men syntaxen är gemensam för de språk som är i kontakt. (Ellegård 1971: 121–122.)

Enligt Kjellin (2002: 33) är vuxnas inläring snabbare än barns eftersom de har färdigt utvecklat talorgan samt färdigt utvecklad hjärna. Det finns också faktorer som kan påverka vuxnas språkinläring negativt. Om man har tidigare haft svårigheter att lära sig språk, om man har en negativ bild om sig själv som språkinlärare och om man har negativ attityd mot språk blir inläringen svårare. (Kjellin 2002: 33.)

Språkundervisning för vuxna skiljer sig från barns undervisning. Undervisningen för vuxna bör bygga på inlärares erfarenheter, tidigare kunskaper och värderingar. Vuxna vill lära sig genom sina egna erfarenheter och genom att lösa problem. De behöver veta varför de ska lära sig det som undervisas. Vuxna lär sig effektivast när ämnet har ett betydligt värde för dem. Vuxna inlärare kan själva ta ansvar för sin inläring och sitt kunskapssökande. (Wenestam 2005: 7–8.) Deras motivation att lära sig är bättre när de får möjligheten att påverka innehållet i undervisningen (Haagensen 2007: 272). De borde kommunicera på andraspråket så mycket som möjligt. Enligt Hyltenstam & Wassén (1984: 20–21) behöver vuxna få veta hur språket är uppbyggt och vilka konstruktioner de kan använda i olika sammanhang.

3.2 Faktorer som påverkar andraspråksinläring

De centrala faktorerna inom andraspråksinläring kan indelas i 3 grupper: medfödda egenskaper i språkinlärningsförmåga, sociala faktorer samt miljörelaterade faktorer och interaktiva faktorer mellan människor (Sajavaara 1999: 84). När det är fråga om informell inläring är det nödvändigt att inläringen sker i den miljön där andraspråket talas och inlärare använder andraspråket. Undervisning är nödvändig när inlärare inte har goda kontakter med infödda talare. Formell inläring kan ske utanför andraspråksmiljön t.ex. när man studerar svenska utomlands vid något universitet. (Viberg 1992: 11, 112.)

Språkinläring är inte bara en lingvistik företeelse – det påverkas också av psykologiska och sociala faktorer. Andraspråket tillägnas på samma sätt som förstaspråket om en person deltar på andraspråket i en meningsfull växelverkan med andra personer. En

central förutsättning för andraspråksinlärning är att personen utnyttjar omgivningens sociala kontakter så att inläraren får öva uttal och automatisera språkbruket (Ladberg 2000: 215; Sajavaara 1999: 74–76). Andraspråkets användningsområde kan bli knapphändigt jämfört med förstaspråket därför att det ofta räcker med relativt begränsade kunskaper eller kontakter i vardagligt liv. När språkanvändningsmiljöer är naturliga är det lätt att tillägna sig nya språk. (Sajavaara 1999: 74–76.)

I sociala kontakter är det inte viktigast att förstå vartenda ord utan att lyssna på andraspråket. Så blir man van vid att höra språket. Man kan också utnyttja lyssnandet av radio och TV. För att kunna utveckla sitt språk måste inläraren ha sociala kontakter med infödda talare. De kan ge olika slags feedback och på det viset stöda andraspråksinlärningen. För att inlärningen skall vara framgångsrik krävs det ett äkta umgänge man deltar i. Kommunikationen i detta umgänge bör vara ömsesidig. (Kjellin 2002: 39, 85; Laurén 1999: 19.) När man lär sig ett nytt språk lär man på samma gång känna en ny kultur eftersom ett språk har sådana yttranden och uttryckssätt som beskriver just den kultur där språket talas (Ladberg 2000: 189).

Andraspråksinlärning påverkas också av inlärarens individuella drag: begåvning och förmåga att lära sig nya språk, motivation, attityd, tidigare språkkunskaper och stil samt strategier att lära sig. För att kunna lära sig ett språk behövs först och främst motivation. Motivationen påverkar andraspråksinlärningen positivt då man regelbundet behöver kommunicera på andraspråket. (Baker 2001: 121, 123; Lightbown & Spada 1993: 49–58.) Enligt Lightbown och Spada (1993: 56) är personligheten en faktor som påverkar andraspråksinlärningen tillsammans med andra faktorer, inte ensamt.

Det finns också andra individuella psykologiska faktorer som påverkar andraspråksinlärning. När man använder andraspråket kan det uppstå språkförvirring, med andra ord en språkchock. Man känner sig stressad och bekymrad på grund av olikheter mellan den egna kulturen och det andra språkets kultur (kulturchock). När den sociala och psykologiska distansen är för stor kan andraspråksinlärningen misslyckas. Om de psykologiska och sociala faktorerna är positiva är andraspråksinlärningen lätt och lyckad. (Baker 2001: 127.)

Kotsinas (2005: 224–226) tar upp de faktorer som kan ha påverkat invandranas språkförmåga i hennes undersökning. De är vistelsetid i landet, ålder, utbildning, läsning, kontakt med målspråkssamhället, motivation och personlighet. Det visade sig att vistelsetiden inte har så stor betydelse när vistelsetiden överskrider ett par år. I Kotsinas undersökning kom fram att en äldre kvinna (46 år) lärde sig bättre än en yngre man (23 år). Båda hade varit i Sverige 3 år. Alltså ålder är inte ett hinder att lära sig ett andraspråk. Utbildning tycks ha en positiv påverkan i andraspråksinläringen. Till hjälp är god behärskning av det egna språket, struktur och grammatik samt allmän studievana. (Ibid.)

Om målspråk och modersmål har olika skrivsystem måste man lära sig enbart genom att lyssna. Det påverkar naturligtvis inläringen. Kontakt med målspråkstalare hade en stor betydelse för andraspråksinläringen i Kotsinas (2005) undersökning vilket inte är överraskande. De invandrare som ville återvända till hemlandet hade inte så stor motivation att lära sig svenska medan de som tänkte stanna i Sverige hade motivation att studera och göra hemuppgifter. Kotsinas påpekar att det finns en växelverkan mellan personlighet och språkkunskaper. Den som är utåtriktad och vågar använda andraspråket får större träning och mera positiv respons än den som aldrig vågar öppna munnen. (Kotsinas 2005: 226–227.)

4 PREPOSITIONER I SVENSKAN

I det här kapitlet diskuterar jag prepositioner. Jag tar upp de 3 olika prepositionstyperna, dvs. lokativa (se 4.1), temporala (se 4.2) och verbdependenta prepositioner (se 4.3) som jag har valt att undersöka i min avhandling. Jag presenterar också mina testuppgifter i samband med de olika prepositionstyperna.

Prepositioner är oböjliga småord som inleder prepositionsfraser. Valet av preposition styrs ofta av det överordnade ledet. Då har prepositionen liten egen betydelse. Prepositioner anger vilka relationer orden har till varandra, t.ex. katten sover *i/på/under* skåpet. (Hultman 2003: 178; SAG 1999: 684.) Prepositionerna kan delas in i 3 grupper enligt Holm & Nylund (1970: 133). Det finns enkla (*på, i*) och sammansatta (*framför*) prepositioner, sammanställda prepositioner av flera ord (*i stället för, med tanke på*) samt former av verb, adjektiv eller substantiv (*angående, enligt, medelst*). (Ibid.)

I svenskan används prepositioner mestadels på 3 sätt: för att bilda rumsuttryck (*i* huset, *vid* universitet, *till* Finland) som kallas lokativa prepositioner, för att bilda tidsfraser (*på* eftermiddag, två gånger *i* veckan, *om* två veckor) som kallas temporala prepositioner samt för att ange vissa relationer med verb och preposition (berätta *om*, längta *efter*, bestå *av*). (Kotsinas 2005: 59, 105.) Andra relationer som prepositioner uttrycker är t.ex. medel och sätt (åka *med* bil, skriva *på* engelska) som kallas instrumentala prepositioner samt orsak, ägande och existens som kallas kausala och finala prepositioner. Förutom de här relationerna tar SAG (1999: 684–685) upp också ha-relationer (damen *med* handväskan), vara-relationer (valet av X *till* ordförande) och relationer mellan aktanter med samma roll (villan *mot* lägenheten). Prepositionerna styr framför allt nominalfraser, bisatser med nominal funktion och infinitivfraser. (Hultman 2003: 178, 181; SAG 1999: 721; Thorell 1973: 172.)

Enligt Kotsinas (2005: 103, 105–106, 111) är de vanligaste prepositionerna i invandrarsvenskan *på, i, med* och *till* av vilka *på* används oftast. För invandrare *på* är en sorts all round-preposition som används i lokal och temporal betydelse om man inte har något bättre alternativ. Invandrare använder prepositioner frekvent men det är inte alltid

rätt preposition som används, t.ex. *kommer *på* hemma. Invandrare har svårt att skilja mellan befintlighetsbetecknade och riktningsbetecknade prepositioner. De använder *i* och *på* för att beteckna både befintlighet och riktning, t.ex. *komma *i* Sverige (kom *till* Sverige), *kommer en papper *på* kyrka (ett papper kom *från* kyrkan). Ändå har Kotsinas (2005) kommit fram till att invandrare har uppfattat grundreglerna för att kunna använda de vanligaste prepositionerna.

4.1 Lokativa prepositioner (LP)

Lokativa prepositioner används för att beteckna befintlighet (*bakom*), riktning (*till*), eller både befintlighet och riktning eller väg (*längs*). De vanligaste prepositionerna som uttrycker befintlighet är *i* och *på*. Huvudregeln för användningen av *på* och *i* i svenskan är att *på* används tillsammans med tvådimensionella ytor (*på* skåpet) och *i* tillsammans med tredimensionella utrymmen (*i* skåpet) samt framför ortnamn (*i* Finland, *i* Vasa). T.ex. kan prepositionen *på* uttrycka både befintlighet (hon sitter *på* stolen) och riktning (hon kom *på* festen). Andra prepositioner som kan uttrycka både befintlighet och riktning är *efter*, *i*, *under* och *över*. Väg kan uttryckas t.ex. med *längs* (*längs* bilen) (Hultman 2003: 178). De vanligaste prepositioner som uttrycker riktning är *till* och *från* (*från* Finland, *till* Vasa). (Holm & Nylund 1970: 149–150; Kotsinas 2005: 59, 105–106; SAG 1999: 686, 691; Thorell 1973: 172.)

I min undersökning utreder jag informanternas användning av lokativa prepositioner med de 8 första uppgifterna i mitt test. (Se bilaga 2.) Den första uppgiften är ett lokativuttryck: *hon lade boken _____ bordet*. Det finns 4 olika prepositioner som passar in i kontexten (*på*, *bredvid*, *under*, *framför*). Den andra uppgiften handlar om prepositionen *i* framför ortnamn: *han bor _____ Finland*. Den tredje uppgiften, *hon jobbar _____ ett sjukhus* är också ett lokativuttryck (*på*) till vilket det hör en handling. Den fjärde uppgiften, *katten sover _____ golvet* är vidare ett lokativuttryck som har 3 svarsalternativ som passar in i kontexten (*på*, *bredvid*, *under*). Den femte uppgiften, *ska vi gå _____ teatern* är likadan som den tredje uppgiften (*på*), alltså det är fråga om en handling. Den sjätte uppgiften, *han studerar _____ universitet* är en uppgift där man

måste veta att universitet kräver prepositionen *vid* eller *på*. Reuter (2006) konstaterar att man studerar *vid* eller *på* universitet. Han betonar att båda prepositionerna kan användas. Den sjunde uppgiften, *resan _____ Vasa _____ Umeå är inte lång* och den åttonde uppgiften, *jag har kommit _____ Finland* handlar båda om riktning (*till, från*).

4.2 Temporala prepositioner (TP)

Temporala prepositioner uttrycker tidslängd och tidpunkt. När det är fråga om tidslängd svarar man på frågan *hur länge* (*hon har bott här i två år*) eller *på hur lång tid* (*han lagade mat på två timmar*). När det är fråga om tidpunkt svarar man på frågan *när* (*vi kom till Finland för tre år sedan*). (Holm & Nylund 1970: 144–145.) Temporala prepositioner används tillsammans med substantiv för att beteckna tidpunkt (*på måndag*), utsträckning i tiden dvs. duration (*i två år*), plats i serie (*för tredje gången*) och frekvens (*på lördagarna*). De prepositioner som betecknar rum kan också användas för att ange tid. (Hultman 2003: 179; Kotsinas 2005: 106–107; Thorell 1973: 172.) Valet av temporala prepositioner beror på tidsbestämningens art. SAG (1999: 709–710) har delat tidsbetydelser in i 4 kategorier med följande benämningar: tidfästning, duration, iteration (*om våren*) och ordningsnummer.

Jag utreder informanternas användning av temporala prepositioner med uppgifterna 9, 10, 11 och 12 i mitt test. (Se bilaga 2.) Den nionde uppgiften betecknar tidpunkt (*på*): *jag ska studera _____ eftermiddagen*. Den tionde uppgiften, *hon går på aerobic två gånger _____ veckan* betecknar utsträckning i tiden (*i*) så som den elfte uppgiften, *_____ två veckor reser vi till Sverige* och den tolfte uppgiften, *han kom tillbaka _____ några timmar* (*om, efter*).

4.3 Verbdependenta prepositioner (VP)

Ett verb och en preposition bildar ett prepositionsverb (*berätta om*). Verb och preposition utgör en verbfras där prepositionen är en trycksvag verbpartikel. Valet av

prepositionen beror på verbet eftersom prepositionen hör ihop med verbets grundbetydelse. Sålunda konstrueras olika verb med olika prepositioner, t.ex. den *består av* mjöl och smör, hon *längtar efter* sommaren, han *tänker på* framtiden. (Thorell 1973: 173.)

Jag utreder informanternas användning av verbdependenta prepositioner med uppgifterna 13, 14, 15, 16 och 17 i mitt test. (Se bilaga 2.) Den trettonde uppgiften, *vi diskuterade _____ politik* kräver att informanten vet att diskutera används utan preposition. Den fjortonde uppgiften, *han berättar _____ sin resa*, den femtonde uppgiften, *nu längtar jag _____ semestern* och den sextonde uppgiften, *den består _____ mjöl, smör och vatten* handlar om prepositionsverb (*berätta om, längta efter, bestå av*). Den sjuttonde uppgiften, *kan du fråga _____ henne* kräver också att informanten vet att fråga används utan preposition.

Som sammanfattning finns det alla prepositioner som jag ovan nämnde i tabell 2. De 17 uppgifterna innehåller 11 olika prepositioner. En och samma preposition, t.ex. *på* borde användas i både lokativa och temporala uppgifter. *Bredvid, under, framför* och *på* kan alla användas i samma kontext.

Tabell 2. Prepositioner som kan användas i de testuppgifterna.

Preposition	LP	TP	VP
på	4	1	-
i	1	1	-
om	-	1	1
bredvid	2	-	-
under	2	-	-
framför	1	-	-
vid	1	-	-
till	1	-	-
från	1	-	-
efter	-	1	1
av	-	-	1
utan preposition	-	-	2

I tabell 2 har jag sammanfattat alla lokativa, temporala och verbdebandenta prepositioner som är möjliga i mina testuppgifter och hur många gånger de kan användas i de 17 uppgifterna i mitt test. I tabellen är även med de 2 uppgifter som kräver ingen preposition.

5 FAKTORER SOM PÅVERKAR INVANDRARNAS INLÄRNING BLAND ANNAT AV PREPOSITIONER

I det här kapitlet redogör jag för olika faktorer som kan tänkas påverka invandrares inläring av prepositioner. Jag har kategoriserat faktorerna utgående från Sajavaara (1999) men jag har bearbetat kategoriseringen så att den passar bättre för min avhandling. Sajavaara (1999) har medfödda egenskaper, sociala samt miljörelaterade faktorer och interaktiva faktorer. Han behandlar sociala och interaktiva faktorer isär men jag har slagit dem ihop. (Se 3.2.) Ytterligare har jag till skillnad från Sajavaara (1999) med faktorer som gäller motivation, inläringstid samt inläringssätt under rubriken *Övriga faktorer*.

5.1 Medfödda faktorer

I kategorin medfödda faktorer har jag kön, ålder och modersmålet. Av alla informanterna är 17 kvinnor (65 %) och 9 män (35 %). De flesta är alltså kvinnor som kan synas i hela gruppens resultat eftersom kvinnor har bättre resultat i testet än män. Den yngsta informanten är 17 år gammal och den äldsta informanten är 41 år gammal. En av informanterna har inte gett sin ålder. Den genomsnittliga åldern är 27 år, se tabell 3.

Kvinnor i min undersökning kan använda prepositioner bättre än män. Kvinnor har i genomsnitt 7,9 rätta svar i testet medan män har i genomsnitt 5,8 rätta svar. Den bästa kvinnan har 12 rätta svar och den sämsta kvinnan har 4 rätta svar. Den bästa mannen har 8 rätta svar och den sämsta mannen har 3 rätta svar. Yngre informanter (under 27 år) kan använda prepositioner bättre. De har i genomsnitt 7,7 rätta svar i testet medan äldre informanter (över 27 år) har i genomsnitt 6,7 rätta svar i testet. Den yngsta (17 år) informanten och den äldsta (41 år) informanten har båda 7 rätta svar i testet.

Tabell 3. Informantgruppernas kön och genomsnittliga ålder.

	N1	N2	F	Totalt
Kvinnor	6	6	5	17
Män	7	0	2	9
Totalt	13	6	7	26
Ålder:				
Variationsvidd	17–41	21–40	20–36	17–41
genomsnitt	28	27	26	27

Informanterna har 19 olika modersmål. De fyra vanligaste modersmålen är ryska (5 informanter), tyska (3 informanter), persiska (2 informanter) och spanska (2 informanter), se tabell 4. Ytterligare finns det i tabell 3 de andra modersmål som talas av en informant.

Tabell 4. Informantgruppernas modersmål.

Modersmål	N1	N2	F	Totalt
ryska	4	1	0	5
tyska	0	2	1	3
persiska	1	0	1	2
spanska	0	0	2	2
en talare/språk	akan, bisaya, dinka, engelska, italienska, romani, ukrainska, vietnamesiska	bahasa indonesia, bangla (bengali), cebuano	polska, somaliska, turkiska	14

Tablå 1 presenterar de språkgrupper och de språkfamiljer till vilka informanternas modersmål hör. I grupp N1 finns det modersmål från 5 olika språkgrupper och från 3 olika språkfamiljer (afroasiatisk, Niger-Congospråk, austroasiatisk), i grupp N2 finns det modersmål från 4 olika språkgrupper och i grupp F finns det modersmål från 5 olika språkgrupper och från en språkfamilj (afroasiatisk).

Tablå 1. Informanternas modersmål enligt språkgrupp eller språkfamilj.

N1	N2	F
germanska, indoariska, iranska, romanska, slaviska, afroasiatiska, Niger- Congospråk, austroasiatiska	germanska, slaviska, malajo-polynesiska, indoariska	germanska, iranska, romanska, slaviska, afroasiatiska, turkspråken

Engelska och tyska hör till den germanska språkgruppen, persiska till den iranska språkgruppen, spanska och italienska till den romanska språkgruppen och ryska, polska samt ukrainska till den slaviska språkgruppen. Vietnamesiska hör till den austroasiatiska språkfamiljen, romani hör till den indoariska språkgruppen, akan hör till Niger-Congospråk och bisaya, dinka och somaliska är afroasiatiska språk. Cebuano och Bahasa Indonesia är malajo-polynesiska språk och bangla (bengali) är ett indoariskt språk. Turkiska hör till turkspråken. (Torp 2009; Wikipedia 2008). Mina informanter har modersmål från relativt många olika språkgrupper eller språkfamiljer.

Till skillnad från förstaspråksinlärning påverkas andraspråksinlärning alltid av modersmål (Kotsinas 2005: 223.) Vuxna kan lära sig andraspråket med hjälp av sitt modersmål, dvs. använda modersmålets syntaktiska och fonetiska struktur som hjälpmedel (Ellegård 1971: 121–122). Peltonen (2006) har i sin avhandling pro gradu kommit fram att de som har ett romanskt eller ett germanskt språk som modersmål har minst fel när de skriver på svenska. Svenska är ett germanskt språk som engelska och tyska. De informanter som har engelska eller tyska som modersmål kan tänkas ha nytta av det. När det gäller inlärning av prepositioner kan några av dem som har ett germanskt eller ett romanskt språk som modersmål bättre prepositioner än de övriga utgående från mina resultat. Den som har engelska som modersmål har inte fyllt i testet. De 3 informanter som har tyska som modersmål har 8 rätta svar i testet. Spanska och italienska är romanska språk. De informanter som har spanska som modersmål har 8 och 10 rätta svar i testet. Den som har italienska som modersmål har 4 rätta svar i testet. Hela gruppens medeltal är 7,2 rätta svar. (Se 6.4.) Tyskspråkiga och spanskspråkiga har

bättre resultat i testet än hela gruppen. Ett germanskt eller ett romanskt språk kan underlätta inläringen av prepositioner enligt mina resultat.

5.2 Sociala och interaktiva faktorer

I kategorin sociala och interaktiva faktorer finns informanternas utbildning, vilka andra språk de kan än sina modersmål och svenska, vilka källor de använder för att lära sig svenska och hur viktiga dessa källor är för dem. Jag diskuterar informanternas sociala kontakter med familj och vänner samt vad de gör på fritiden för att förbättra sina kunskaper i svenska. Jag diskuterar om informanterna tittar eller lyssnar på svenskspråkiga TV- eller radiokanaler eller läser svenskspråkiga tidningar/tidskrifter och hur ofta de gör det.

Av alla 26 informanterna studerar 11 vid yrkeshögskola, gymnasium eller universitet. 5 av dem har magisterexamen, men de har inte berättat sitt yrke. 3 är ingenjörer, 2 är ekonomer, 2 är läkare, en är tandläkare och en är medical assistent. En har inte berättat sin utbildning. Förutom modersmålet och svenska kan informanterna mest engelska (23 informanter), finska (9 informanter), franska (5 informanter), tyska (3 informanter) och spanska (2 informanter). 6 språk talas av en informant: turkiska, arabiska, ukrainska, estniska, ryska och hindi.

Fråga nummer 14 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om de källor som informanterna använder för att lära sig svenska. Informanterna har numrerat 7 alternativ så att 1 är det viktigaste för dem och 7 är minst viktig för dem. Alternativen är övningar på nätet, böcker, TV, radio, vänner, familj och Arbiskurs i svenska. Förutom de här källorna har en informant skrivit också tidningen. Tabell 5 visar hur de 3 grupperna samt hela gruppen har rangordnat källorna. Ju lägre talet är desto viktigare är källan i genomsnitt.

Tabell 5. Olika källor i informanternas inläring av svenska.

	N1	N2	F	Hela gruppen	Rangordning
Övningar på nätet	4,6	5,2	4,3	4,7	5
Böcker	3,7	2,0	3,3	3,1	2
TV	3,0	4,6	3,3	3,5	3
Radio	5,1	4,0	5,6	4,9	6
Vänner	4,0	2,5	4,0	3,5	4
Familj	5,8	4,2	7,0	5,5	7
Kursen	2,4	1,0	1,0	1,6	1

För alla grupperna är kursen den viktigaste källan för att lära sig svenska; i grupp N1 är medeltalet 2,4 och i grupperna N2 och F är medeltalet 1. Medeltalet i hela gruppen är 1,6. Alla i grupperna N2 och F har 1 för kursen och 7 informanter i grupp N1. Mina informanter ser ut att favorisera hellre formell inläring än informell inläring (jfr Viberg 1992). Det finns 2 informanter i grupp N1 som har 7 för kursen. De 2 som har 7 säger också att studier i svenska inte är så viktiga för dem.

Efter kursen är de näst viktigaste källorna böcker, vänner och TV i alla grupperna. I grupp N1 kommer först TV, sedan böcker och vänner, i grupp N2 kommer först böcker och sedan vänner och i grupp F kommer först böcker, sedan TV och vänner. Sålunda finns det inte mycket skillnader mellan grupperna men i grupp N2 är radio viktigare än TV. Grupperna N1 och F tycker att familjen är den minst viktiga källan för dem att lära sig svenska och grupp N2 tycker att övningar på nätet är den minst viktiga källan. Fråga nummer 16 visar också samma resultat att invandrare använder litet svenska med familjen. (Se tabell 6.) Grupp N2 har rangordnat vänner (2,5) och familj (4,2) högre än andra grupper. De som har 1 eller 2 för vänner eller familj i grupp N2 har 6, 8 eller 11 rätta svar i testet medan medeltalet i hela gruppen är 7,2 rätta svar (se 6.4). Deras användning av prepositioner ser ut att vara bra jämfört med hela gruppen. De har utnyttjat informell inläring bra.

Fråga nummer 15 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om informanternas användning av svenska med vänner. Tabell 6 visar hur aktivt informanterna använder svenska med sina vänner. Tabellen visar också procenttal för hela gruppen.

Tabell 6. Informanternas användning av svenska med vänner.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Varje dag	3	0	1	4 15,4 %
1 eller 2 ggr/vka	4	3	1	8 30,8 %
Några ggr/månad	6	1	2	9 34,6 %
Några ggr/år	0	2	1	3 11,5 %
Inte alls	0	0	2	2 7,7 %
Totalt	13	6	7	26

Grupp N1 ser ut att vara den aktivaste gruppen att använda svenska med vänner. 3 informanter använder svenska med sina vänner varje dag, 4 informanter en eller två gånger per vecka och 6 informanter några gånger per månad. Grupp N2 använder svenska med sina vänner något mera än grupp F. 3 informanter från grupp N2 använder svenska med sina vänner en eller två gånger per vecka, en några gånger per månad och 2 några gånger per år. Fast grupp N2 använder svenska med vänner mindre än grupp N1 har grupp N2 rangordnat vänner som källa högre än grupp N1 (se tabell 5). Bara en informant från grupp F använder svenska med sina vänner varje dag och en informant en eller två gånger per vecka. 2 informanter använder svenska med sina vänner några gånger per månad, en några gånger per år och 2 informanter använder inte alls svenska med sina vänner. Fast de inte använder svenska med vänner kan de prepositioner bra.

Informanterna har 11 och 12 rätta svar i testet medan medeltalet i hela gruppen är 7,2 rätta svar (se 6.4).

Största delen, 34,6 % av alla informanterna använder svenska med sina vänner några gånger per månad, 30,8 % en eller två gånger per vecka och 15,4 % varje dag. De 4 som använder svenska med vänner varje dag har i genomsnitt 6 rätta svar i testet. 3 har 7 rätta svar och en 3 rätta svar i testet. Därigenom kan de 3 informanterna prepositioner ganska bra jämfört med hela gruppen (medeltal 7,2 rätta svar).

Fråga nummer 16 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om informanternas användning av svenska med familjen. Tabell 7 visar hur aktivt informanterna talar svenska med familjen. Tabellen visar också procenttal för hela gruppen.

Tabell 7. Informanternas användning av svenska med familjen.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Varje dag	2	1	1	4 15,4 %
1 eller 2 ggr/vka	2	0	1	3 11,5 %
Några ggr/månad	0	1	0	1 3,8 %
Några ggr/år	1	0	0	1 3,8 %
Inte alls	8	4	5	17 65,4 %
Totalt	13	6	7	26

Grupp N1 talar mest svenska med familjen. 30,8 % av grupp N1 talar svenska med familjen varje dag eller några gånger per vecka. En informant i grupp N2 och i grupp F

talat svenska med familjen varje dag. De flesta av alla informanterna, 65,4 %, talat inte alls svenska med familjen. Detta kan bero på att invandrare hellre använder modersmålet med familjen än ett främmande språk dvs. svenska. De som talat svenska med familjen har troligen en svenskspråkig eller en tvåspråkig maka eller make eller barn går i en svensk skola och talat svenska också hemma. De som använder svenska med familjen varje dag har 3, 7 eller 8 rätta svar i testet. Förutom en informant kan de prepositioner ganska bra jämfört med hela gruppen (7,2 rätta svar).

Frågorna nummer 17 och nummer 18 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler. Tabell 8 visar vilka radiokanaler informanterna lyssnar på och tabell 9 visar hur ofta de gör det. Tabellerna visar också procenttal för hela gruppen.

Tabell 8. Radiokanaler som informanterna lyssnar på.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Yle Radio Extrem	3	2	3	8 30,8 %
Yle Radio Vega	1	0	0	1 3,8 %
Radio Vaasa	6	1	1	8 30,8 %
Sveriges Radio	1	1	0	2 7,7 %
inga	4	2	3	9 34,6 %

De flesta av informanterna, 65,4 %, lyssnar på någon svenskspråkig/tvåspråkig radiokanal. 2 informanter i grupp N1 har valt 2 radiokanaler som de lyssnar på. Den ena har valt Yle Radio Extrem och Yle Radio Vega och den andra har valt Yle Radio

Extrem och Radio Vaasa. En tredjedel, 34,6 % av alla informanterna lyssnar inte på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler. Yle Radio Extrem och Radio Vaasa är de mest populära kanalerna för alla informanterna. 30,8 % av alla informanterna lyssnar både på Yle Radio Extrem och på Radio Vaasa.

Tabell 9. Hur ofta informanterna lyssnar på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Varje dag	1	1	2	4 15,4 %
1 eller 2 ggr/vka	5	3	1	9 34,6 %
Några ggr/månad	1	0	0	1 3,8 %
Några ggr/år	2	0	1	3 11,5 %
Totalt	9	4	4	17 65,4 %

Bara 15,4 % av alla informanterna lyssnar på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler varje dag. En tredjedel, 34,6 % gör det en eller två gånger per vecka och andra några gånger per månad eller per år. De 4 som lyssnar på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler varje dag har 7 eller 8 rätta svar i testet och en informant har inte svarat på testet. De här informanterna kan använda prepositioner ganska bra jämfört med hela gruppen (medeltal 7,2 rätta svar).

Frågorna nummer 19 och nummer 20 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om svenskspråkiga TV-kanaler. Tabell 10 visar vilka TV-kanaler informanterna tittar på och tabell 11 visar hur ofta de gör det. Tabellerna visar också procenttal för hela gruppen.

Tabell 10. TV-kanaler som informanterna tittar på.

	N1	N2	F	Hela gruppen
TV4	7	2	4	13 50 %
SVT1	3	3	4	10 38,5 %
SVT2	2	2	2	6 23,1 %
Yle FST	2	1	2	5 19,2 %
Andra svenska kanaler	0	1	1	2 7,7 %
inga	4	3	2	9 34,6 %

De flesta av alla informanterna, 65,4 %, tittar på någon svenskspråkig TV-kanal. En tredjedel, 34,6 % av alla informanterna tittar inte på svenskspråkiga TV-kanaler. Den mest populär TV-kanalen är Sverige Televisions TV4 på vilken 50 % av alla informanterna tittar. Den näst populär TV-kanalen är SVT1 på vilken 38,5 % av alla informanterna tittar. De som inte tittar på TV säger att de inte har TV. År 2007 kunde man titta på de svenska kanalerna (SVT 1, SVT 2, TV4) gratis i kabelnätet som kan ha betydelse i resultatet.

Tabell 11. Hur ofta informanterna tittar på svenskspråkiga TV-kanaler.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Varje dag	3	2	3	8 30,8 %
1 eller 2 ggr/vka	4	1	0	5 19,2 %
Några ggr/månad	2	0	1	3 11,5 %
Några ggr/år	1	0	0	1 3,8 %
Totalt	10	3	4	17 65,4 %

Av alla informanterna 30,8 % tittar på svenskspråkiga TV-kanaler varje dag, 19,2 % en eller två gånger per vecka, 11,5 % några gånger per månad och 3,8 % några gånger per år. Grupp F tittar mest på svenskspråkiga TV-kanaler när man relaterar till gruppstorleken. 42,9 % i grupp F tittar svenskspråkiga TV-kanaler varje dag medan motsvarande siffra i grupp N2 är 33,3 % och i grupp N1 23 %. De 30,8 % som tittar på svenskspråkiga TV-kanaler varje dag har i genomsnitt 6,8 rätta svar i testet medan medeltalet i hela gruppen är 7,2 rätta svar. De som tittar på svenskspråkiga TV-kanaler varje dag kan inte bättre prepositioner än de övriga.

Informanterna lyssnar mest på finländska radiokanaler, bara 2 informanter lyssnar på Sveriges Radio. Den lokala radiokanalen, Radio Vaasa, är en tvåspråkig kanal och populär bland informanterna. Genom att lyssna på Radio Vaasa får invandrare höra både finska och svenska samt lokala nyheter och ämnen vilka i sin del hjälper invandrare att lära känna närmiljön och kulturen. Invandrare lär sig finlandssvenska när de lyssnar på finländska radiokanaler. 9 av alla informanterna kan finska (se 5.2) vilket hjälper dem när de lyssnar på en tvåspråkig radiokanal. Däremot är Sveriges Television mer populär än Finlands svenska television. Av alla informanterna 19,2 % tittar på Yle

FST och andra tittar på Sveriges Television. Lika många informanter, 65,4 % lyssnar på svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler och tittar på svenskspråkiga TV-kanaler. Informanterna tittar på TV oftare än lyssnar på radio. Av alla informanterna 30,8 % tittar på TV varje dag och 15,4 % lyssnar på radio varje dag. Som fråga nummer 14 visade är TV en viktig källa för många invandrare att lära sig svenska men deras prepositionsbruk är inte bättre än de övrigas.

Frågorna nummer 21 och nummer 22 i frågeformuläret (se bilaga 1) handlar om svenskspråkiga tidningar/tidskrifter. Tabell 12 visar vilka tidningar informanterna läser och tabell 13 visar hur ofta de gör det. Tabellerna visar också procenttal för hela gruppen.

Tabell 12. Tidningar som informanterna läser.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Vasabladet	6	2	4	12 46,2 %
Huvudstadsbladet	0	0	1	1 3,8 %
Jakobstads Tidning	0	0	1	1 3,8 %
Inga	5	4	1	10 38,5 %
Har inte svarat	2	0	0	2 7,7 %

Av alla informanterna 46,2 % läser Vasabladet, en informant från grupp F läser Huvudstadsbladet och en informant från grupp F läser Jakobstads Tidning. Vasabladet läses av informanter av alla de 3 grupperna. 38,5 % läser inte svenskspråkiga tidningar. 7,7 % har inte svarat på frågan. Som Radio Vaasa hjälper Vasabladet invandrare att

acklimatisera sig i Vasa och närmiljön (jfr Torvi 2007; Wikman-Immonen 2007). En lokal tidning ser ut att vara populär bland informanterna i min undersökning. En informant i grupp N2 betonar att tidningen är en viktig källa att lära sig svenska (fråga nummer 14).

Tabell 13. Hur ofta informanterna läser svenskspråkiga tidningar.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Varje dag	2	2	2	6 23,1 %
1 eller 2 ggr/vka	1	0	1	2 7,7 %
Några ggr/månad	4	0	1	5 19,2 %
Några ggr/år	0	1	2	3 11,5 %
Totalt	7	3	6	16 61,5 %

Av alla informanterna 23,1 % läser svenskspråkiga tidningar varje dag, 7,7 % en eller två gånger per vecka, 19,2 % några gånger per månad och 11,5 % några gånger per år. Av alla informanterna 61,5 % läser tidningar men bara 23,1 % gör det varje dag. Jag har inte frågat var informanterna läser tidningar. Det kostar att prenumerera som kan påverka resultatet. De 23,1 % som läser svenskspråkiga tidningar varje dag har i genomsnitt 6,7 rätta svar i testet medan medeltalet i hela gruppen är 7,2 rätta svar. De som läser svenskspråkiga tidningar varje dag kan inte bättre prepositioner än de övriga.

5.3 Miljörelaterade faktorer

Miljörelaterade faktorer omfattar informanternas närmiljö; var de bor, hur länge de har bott i Finland, varför de har kommit till Finland och hur de utnyttjar det tvåspråkiga Vasa samt om de går på andra Arbiskurser i svenska.

De flesta av informanterna bor i Vasa, sammanlagt 22 informanter, i Korsholm bor det 3 informanter och en bor i Åbo. Informanterna har bott i Finland i genomsnitt 3 år. Informanterna har kommit till Finland mest för att studera och jobba. Många har valt båda alternativen. 13 informanter säger att de har kommit till Finland för att studera och 9 för att jobba. 2 informanter var tvungna att lämna sitt hemland. Övriga orsaker för att komma till Finland var giftermål, pojkvän/man i Finland och för att lära sig svenska. De 3 som har kommit till Finland för att lära sig svenska har 4, 8 och 11 rätta svar i testet. 2 av dem kan prepositioner bra jämfört med hela gruppen (medeltal 7,2 rätta svar). En informant tyckte att vädret var en orsak för att komma till Finland. (Se tabell 14).

Tabell 14. Varför informanterna har kommit till Finland.

	N1	N2	F	Hela gruppen
För att studera	8	3	2	13
För att jobba	5	2	2	9
För att lära svenska	0	3	0	3
Tvungen att lämna hemland	0	0	2	2
Giftermål	1	0	1	2
Pojkvän/man	1	1	0	2
Vädret	1	0	0	1

Ganska få informanter utnyttjar det tvåspråkiga Vasa för att lära sig svenska. 5 informanter går på Wasa teater och 2 går på bio eller tittar på svenskspråkiga filmer hemma. En säger att hon använder svenska i butiker och 3 informanter använder svenska i samband med idrott, t.ex. en spelar handboll i ett svenskspråkigt lag. Andra har svarat ingenting. Bara en informant går på andra Arbiskurser. Hon är med i Tandem som Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut ordnar i samarbete. Tandem är ett språkinlärningssätt där 2 studerande lär varandras modersmål genom diskussion (Vasa arbis 2007).

5.4 Övriga faktorer

Kategorin övriga faktorer i min studie omfattar de faktorer som handlar om informanternas motivation att lära sig svenska; hur viktigt det är att kunna svenska och varför de studerar svenska. Ytterligare diskuterar jag hur länge informanterna har studerat svenska och på vilket sätt.

Tabell 15. Informanternas motivation att lära sig svenska.

	N1	N2	F	Hela gruppen
Viktigt	9	6	5	20 76,9 %
Ganska viktigt	2	0	2	4 15,4 %
Inte så viktigt	2	0	0	2 7,7 %
Totalt	13	6	7	26

Av alla informanterna 76,9 % tycker att det är viktigt att kunna svenska, 15,4 % säger att det är ganska viktigt och 7,7 % att det inte är så viktigt. (Se tabell 15). Den ena som

tycker att det inte är så viktigt att kunna svenska har inte svarat på testet och den andra har 7 rätta svar i testet. Ändå kan han ganska bra prepositioner. De 76,9 % som säger att det är viktigt att kunna svenska har i genomsnitt 7,2 rätta svar i testet såsom hela gruppen. Fråga nummer 13 i frågeformuläret (se bilaga 1) har en tilläggsfråga; varför det är viktigt/inte viktigt för dig att kunna svenska. Informanterna säger att de behöver svenska på arbetet och därför det är viktigt. Se exemplen 1 och 2.

- (1) Jag bor i Vasa och arbetar här och jag vill prata svenska. (N1)
- (2) Jag vill får ett yrke på svenska. (F)

Informanterna säger också att de vill kommunicera på svenska och förstå svenskspråkiga människor samt deras kultur. Några vill studera eller arbeta i Sverige och en vill lära sig ett nytt språk. Svenska är viktigt för några informanter så att de kan kommunicera med familjmedlemmar. Se exemplen 3 och 4.

- (3) Jag behöver svenska för att hjälp mina barn i skola. (F)
- (4) Jag har finlandssvensk familj och jag arbetar med finlandssvensk människor. (F)

De 2 som tycker att det inte är viktigt att kunna svenska kan kommunicera på finska. Den ena som säger att svenska inte är så viktigt har engelska som modersmål. Han har många svenskspråkiga vänner men använder svenska med dem bara några gånger per månad. Han använder inte svenska med familjen och tittar inte på svenskspråkiga TV-kanaler eller läser inte svenskspråkiga tidningar. Han lyssnar på Radio Vaasa varje dag. Han säger att han är med i kursen för att han skulle kunna bättre kommunicera på svenska med sina vänner. Han är nybörjare. Den andra som säger att svenska inte är så viktigt har ryska som modersmål. Hon har också många svenskspråkiga vänner och skulle vilja förstå dem bättre. Hon använder svenska med vänner varje dag men inte alls med familjen. Hon lyssnar på Radio Vaasa några gånger per månad och tittar på TV4 en eller två gånger per vecka. Hon läser inte svenskspråkiga tidningar. Hon är också nybörjare.

De 76,9 % som säger att det är viktigt att kunna svenska är aktiva med att lära sig mera. De använder svenska med vännerna och/eller med familjen, de lyssnar på svenskspråkiga radiokanaler och tittar på svenskspråkiga TV-kanaler. Många av dem läser också en svenskspråkig tidning, dvs. Vasabladet.

Fråga nummer 12 i frågeformuläret (se bilaga 1) är en öppen fråga som handlar om varför informanterna har valt att studera svenska. De flesta av informanterna, sammanlagt 11, svarade att de tycker om svenska och att det är roligt att lära sig svenska. Se exempel 5.

(5) Jag älska svensk språk. (N1)

En annan viktig orsak att studera svenska är att informanterna har familjmedlemmar, vänner och kollegor som pratar svenska. Sammanlagt 10 informanter tyckte så. 5 tycker att svenska är lättare att lära sig än finska och därför de har valt att studera svenska. Se exemplen 6, 7 och 8.

(6) Mina barn studerar i Svenska skola. (F)

(7) Det är lättare än Finska och min bästa väninna pratar svenska. Också hälften av mina kollegor pratar svenska. (F)

(8) Jag är gift med en finlandssvensk man och Svenska är lättare än finska därför att jag första började studera svenska. (F)

4 informanter har valt att studera svenska på grund av arbete, 2 vill flytta till Sverige och 2 säger att svenska är ett viktigt språk inom nordiska sammanhang. Se exemplen 9 och 10.

(9) För arbete, för livet. (N1)

(10) universal Nordic language. (N1)

En studerar svenska på grund av att han går i en svensk skola och en vill utföra språkexamen.

61,5 % av alla informanterna har studerat svenska 2 månader i Vasa arbis, 11,5 % har studerat svenska bara en månad, 11,5 % har studerat svenska 6 månader och 3,8 % 3 månader. 11,5 % har studerat svenska 12 månader i Nykarleby eller i Efö (Evangeliska Folkhögskolan i Österbotten) förutom Vasa arbis. (Se tabell 16). De 3 som har studerat svenska ett år har 7, 10 och 12 rätta svar i testet medan medeltalet i hela gruppen är 7,2 rätta svar. De kan använda prepositioner bra. Min hypotes verifieras här.

Tabell 16. Hur länge informanterna har studerat svenska.

	N1	N2	F	Hela gruppen
1 månad	1	2	0	3 11,5 %
2 månader	11	4	1	16 61,5 %
3 månader	1	0	0	1 3,8 %
6 månader	0	0	3	3 11,5 %
12 månader	0	0	3	3 11,5 %
Totalt	13	6	7	26

Fråga nummer 24 i frågeformuläret (se bilaga 1) är en öppen fråga. Jag ville utreda informanternas sätt att lära sig och förbättra sin svenska. De flesta av informanterna anser att de kan förbättra och öva sin svenska bäst genom att prata och använda svenska med vänner och i samband med hobbyer samt genom att undvika att prata engelska. Se exemplen 11 och 12.

- (11) Jag ska lära mera svenska ja pratar mera med mina vänner.
(N1)

- (12) Jag vill att prata alltid på svenska. Don't speak so much english all the time. (N2)

Några svarade att de tittar på svenskspråkiga TV-program eller läser svenskspråkiga böcker. Se exemplen 13 och 14.

- (13) Prata med svenskspråkiga människor och titta på svenskspråkiga TV. (F)

- (14) Reading swedish books. (N2)

Några övar sin svenska genom att åka till Sverige och jobba där eller resa i Finland i de svenskspråkiga områdena. Några går kurser i svenska på universitetet. Se exemplen 15 och 16.

- (15) Jag skulle vilja åka till Stockholm för att jobba. (F)

- (16) Work and travel in swedish speaking areas in Finland and Sweden; reading swedish books; swedish course at university. (N2)

Informanterna är aktiva och ivriga att lära sig svenska. Som sammanfattning kan man säga att muntliga kunskaper i svenska är viktiga för informanterna. Det finns inte skillnader mellan de 3 grupperna i fråga om informanternas sätt att lära sig och förbättra sina kunskaper i svenska. Utgående från svaren ser man att det viktigaste för alla grupperna är att använda svenska så mycket som möjligt i olika sammanhang – diskutera, läsa och lyssna på svenska.

6 INVANDRARNAS ANVÄNDNING AV PREPOSITIONER

I mitt test (bilaga 2) gäller de 8 första uppgifterna lokativa prepositioner, nästa 4 uppgifterna gäller temporala prepositioner och de sista 5 uppgifterna gäller verbdependenta prepositioner. I det här kapitlet redogör jag för hur mina informanter har använt prepositioner i de ovannämnda uppgifterna samt hur de har använt prepositioner i de öppna svaren i frågeformuläret.

Övningsboken *Nybörjarsvenska* innehåller samma typ av prepositionsövningar som mitt test. Som ett hjälpmedel har man med bilder som visar olika prepositionernas betydelser. T.ex. finns det en bild där står en bord och olika föremål på, under, över, bakom och framför bordet. Med hjälp av bilden borde man veta vilken preposition det är fråga om. (Se Göransson & Lindholm 1999b: 103.) Till exempel finns det följande övningar: Berit promenerar ____ skolan på morgonen, Klockan är halv åtta ____ morgonen, Eva och Åke bor ____ Lund, Bo studerar ____ Lunds universitet, Stäng ____ TV:n är du snäll!, Vill du sätta ____ radion? (Göransson & Lindholm 1999b: 103–104, 121, 156–157).

6.1 Lokativa prepositioner i testet

I det här avsnittet diskuterar jag hur de 3 grupperna kan använda lokativa prepositioner med hjälp av mitt test. Jag tar upp varje informantgrupp i ett eget avsnitt. I avsnitt 6.1.4 sammanfattar jag alla grupper och jämför dem sinsemellan.

6.1.1 Grupp N1

Av grupp N1 har en informant inte alls svarat på testet. Sålunda finns det med 12 informanter i grupp N1 i analysen. Den första uppgiften kunde 9 av grupp N1 fylla i rätt. Det finns 4 olika prepositioner som passar in i kontexten i den första uppgiften (*på*, *bredvid*, *under*, *framför*). Alla 9 har valt prepositionen *på*, *han lade boken på bordet*. Prepositionen *på* är säkert det lättaste alternativet för invandrare eftersom de lär den

prepositionen först (jfr Kotsinas 2005). De 3 som inte kunde fylla i rätt i den första uppgiften hade valt att lämna uppgiften tom (2) eller valt prepositionen *från* (1). Det kan bero på att informanterna möjligen inte hade förstått verbet rätt och därför valt prepositionen *från* eller lämnat uppgiften tom. Den första uppgiften innehåller imperfekt *lade* som kan vara svårt för nybörjarna jämfört med presens *lägger*. Det kan synas i prepositionen också. Alla kunde fylla i rätt i den andra uppgiften, *han bor i Finland*. Såsom prepositionen *på* är prepositionen *i* bland de första prepositionerna som invandrare lär sig (jfr Kotsinas 2005). Det här resultatet stöder Kotsinas (2005) resultat.

I den tredje uppgiften kunde 5 av 12 i grupp N1 välja rätt preposition, *hon jobbar på ett sjukhus*. *På* är det enda alternativet i den här uppgiften. Resten av grupp N1, alltså 7 informanter har valt fel preposition; 5 har valt prepositionen *i* och 2 har lämnat uppgiften tom. Den fjärde uppgiften, *katten sover ____ golvet* har 3 svarsalternativ *på, bredvid, under*. De informanter som har fyllt i rätt har valt prepositionen *på*. 8 informanter svarade rätt, 2 valde prepositionen *i* och 2 lämnade uppgiften tom. De här uppgifterna visar att informanterna i grupp N1 ännu inte kan när man borde använda *på* och när *i*. De båda är lokativa prepositioner och därför kan det vara svårt att skilja mellan betydelseerna (jfr Kotsinas 2005).

Den femte uppgiften, *ska vi gå ____ teatern*, har 2 betydelser beroende av vilken preposition man väljer, *på* eller *till*. Bara 2 informanter valde prepositionen *på* och 8 informanter prepositionen *till*. Resten av informanterna, alltså 2, valde prepositionen *i* vilket är i princip möjligt men konstigt val. Även här var det för några informanter svårt att skilja mellan *på* och *i*. Ingen i grupp N1 kunde fylla i rätt den sjätte uppgiften, *han studerar vid/på universitet*. Alla 12 informanter har valt prepositionen *i*. Uppgiften var svår för informanter som har studerat svenska bara en kort period, alltså 34 timmar, därför att man måste veta att universitet kräver prepositionen *vid* eller *på*. Frasen *studera vid* finns i kursboken *Nybörjarsvenska* (Göransson & Lindholm 1999a: 32).

Den sjunde uppgiften, *resan från Vasa till Umeå är inte lång*, kunde 9 i grupp N1 fylla i rätt i båda luckorna. 3 informanter hade lämnat båda luckorna tomma. Den åttonde uppgiften, *jag har kommit till Finland* är sista uppgiften som gäller lokativa

prepositioner. Hälften av informanterna, alltså 6, har svarat rätt, andra hälften har använt prepositionen *i* (3) eller prepositionen *från* (2) eller lämnat uppgiften tom (1). Prepositionerna *till* och *från* är vanliga och de här uppgifterna visar att informanterna har lärt sig dem ganska bra.

6.1.2 Grupp N2

Den första uppgiften kunde 4 i grupp N2 fylla i rätt. De 2 som inte kunde fylla i rätt hade valt prepositionen *i*. Den andra uppgiften kunde alla fylla i rätt. Den tredje uppgiften kunde 3 i grupp N2 fylla i rätt och 3 hade valt fel preposition *i*. Den fjärde uppgiften kunde 5 fylla i rätt och de hade valt prepositionen *på* och en hade valt fel preposition *i*. Den femte uppgiften kunde 4 informanter välja rätt preposition. 3 informanter valde prepositionen *på* och en informant prepositionen *till*. Resten av informanterna, alltså 2, valde fel prepositionen *i*.

I grupp N2 kunde 3 informanter fylla i rätt den sjätte uppgiften. 2 hade använt prepositionen *vid* och en prepositionen *på*. Andra hade valt prepositionen *i* (3). Den sjunde uppgiften kunde 4 av grupp N2 fylla i rätt i båda luckorna och andra 2 informanter hade valt prepositionerna *i* och *på*. 2 informanter hade valt rätt preposition i den åttonde uppgiften (*till*) och de övriga 4 hade valt prepositionen *i* (3) eller *från* (1). Grupp N2 har likadana svårigheter att välja mellan prepositionerna *på* och *i* som grupp N1. Grupp N2 behärskar lokativa prepositionerna lika bra som grupp N1. Den största skillnaden är att 2 informanter i grupp N2 kunde använda prepositionen *vid* rätt. De 2 är studerande vid universitet vilket kan förklara varför de kunde det.

6.1.3 Grupp F

Alla 7 informanter i grupp F har fyllt i rätt den första och den andra uppgiften. Den tredje uppgiften kunde bara 2 informanter fylla i rätt. Resten hade valt prepositionen *i* eller *med*. Enligt Kotsinas (2005) är prepositionen *med* bland de vanligaste prepositionerna i invandrarsvenskan. Det kan vara en orsak till varför informanterna hade valt prepositionen *med*. Alla kunde välja rätt preposition i den fjärde uppgiften,

alla hade valt prepositionen *på*. Den femte uppgiften kunde 6 informanter fylla i rätt. 4 informanter valde prepositionen *på* och 2 informanter prepositionen *till*. En hade valt fel preposition *i*.

Alla 7 informanter i grupp F kunde fylla i rätt den sjätte uppgiften. De hade valt prepositionen *på*. Den sjunde uppgiften kunde 5 informanter fylla i rätt. Den ena informanten hade använt prepositionen *i* och lämnat den andra luckan tom och den andra informanten hade valt prepositionen *mellan* i den första luckan och *och* i den andra luckan. Prepositionen *mellan* med *och* skulle kunna passa in i kontexten och troligen därför informanten hade valt den. Bara en informant kunde svara rätt på den åttonde uppgiften. De övriga hade valt prepositionen *i* (4) eller *från* (2). Det finns inte någon stor skillnad mellan nybörjare och de längre hunna i fråga om användning av lokativa prepositioner. De som har läst mera svenska gör samma typ av fel som nybörjare och har svårt att välja mellan *på* och *i*. Juurakko (1996) konstaterar också att finskspråkiga gymnasister i hennes studie har svårigheter med att välja korrekt preposition.

6.1.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man säga att invandrarna i min undersökning ser ut att kunna använda de vanligaste lokativa prepositionerna i invandrarsvenskan (*på*, *i*) bra liksom i Kotsinas (2005) undersökning. Jag hade som hypotes att lokativa prepositioner är de lättaste att lära sig och mina resultat bekräftar detta. Invandrare har disposition för de 2 vanligaste prepositionerna. De använder *på* och *i* ofta vilket kan bero på att invandrare har studerat svenska en kort period och därför har de ännu inte lärt sig flera prepositioner.

Tabell 17. Rätta svar i de lokativa uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).

Uppgifter	N1 (n=12)	N2 (n=6)	F (n=7)	Hela gruppen
L1	75,0 %	66,7 %	100 %	80,0 %
L2	100 %	100 %	100 %	100 %
L3	41,7 %	50,0 %	28,6 %	40,0 %
L4	66,7 %	83,3 %	100 %	80,0 %
L5	83,3 %	66,7 %	85,7 %	80,0 %
L6	0 %	50,0 %	100 %	40,0 %
L7	75,0 %	66,7 %	71,4 %	72,0 %
L8	50,0 %	33,3 %	14,3 %	36,0 %

Tabell 17 visar hur nybörjare (grupper N1 och N2) har svarat på uppgifterna jämfört med grupp F angående lokativa prepositioner. 4 uppgifter (1, 4, 5 och 6) var lättare för grupp F än för grupper N1 och N2. Grupp F kan lokativa prepositioner bättre än nybörjarna i min studie. Jag hade som hypotes att grupp F kan prepositioner bättre än nybörjarna och min hypotes verifierades. Prepositionerna är svåra att lära sig och därför tar en längre period innan man har lärt sig dem riktigt bra. I min undersökning har även deltagarna i grupp F studerat ändå ganska kort tid svenska och därför finns det inte större skillnader mellan grupper N1 och N2 och grupp F i fråga om lokativa prepositioner. Ändå kan grupp F lokativa prepositioner bra. Den svåraste uppgiften var för grupp N1 nummer 6, för grupper N2 och F nummer 8. I uppgiften nummer 6 använde bara 2 av alla informanterna prepositionen *vid*. Den är obekant för de flesta invandrarna i min undersökning.

Tabell 18. Sammanfattning av prepositionsbruket i de lokativa uppgifterna.

Uppgift	Rätt svar	N1		N2		F	
		rätt	fel	rätt	fel	rätt	fel
L1	på /bredvid/ under/framför	9	-/från	4	i	7	0
L2	i	12	0	6	0	7	0
L3	på	5	-/i	3	i	2	i/med
L4	på /bredvid/ under	8	-/i	5	i	7	0
L5	på, till	10	i	4	i	6	i
L6	vid, på	0	i	3	i	7	0
L7	från, till	9	-	4	i/på	5	i/mellan
L8	till	6	-/i	2	i/från	1	i/från

I tabellen 18 sammanfattar jag informanternas prepositionsbruk i de lokativa uppgifterna. Tabellen visar de rätta och de felaktiga svaren i de 3 grupperna. I tabellen markeras tomma svar med ett streck och inga fel med 0. Prepositionen *på* är med fet stil i tabellen i uppgifterna L1 och L4 därför att alla informanterna valde den. Tabellen visar att prepositionen *i* förekommer frekvent i informanternas svar.

6.2 Temporala prepositioner i testet

I det här avsnittet diskuterar jag hur de 3 grupperna kan använda temporala prepositioner med hjälp av mitt test. Jag behandlar varje grupp i ett eget avsnitt. I avsnitt 6.2.4 sammanfattar jag alla grupperna och jämför dem sinsemellan.

6.2.1 Grupp N1

Den nionde uppgiften i testet, *jag ska studera på eftermiddagen* är första uppgiften som handlar om temporaluttryck. 5 informanter i grupp N1 har fyllt i rätt preposition. Andra har valt prepositionen *i* (1) eller *om* (1) eller lämnat uppgiften tom (5). Prepositionerna *i*

och *om* uttrycker också tid som kan vara en orsak till varför informanterna har valt dem. Den tionde uppgiften, *hon går på aerobic två gånger i veckan*, kunde 5 informanter fylla i rätt. Andra hade lämnat uppgiften tom (4) eller valt prepositionen *på* (3). Som tidigare hade informanterna svårt att skilja mellan prepositionerna *på* och *i* i de här uppgifterna.

Den elfte uppgiften, *om två veckor reser vi till Sverige*, fyllde bara 2 i grupp N1 rätt i. Andra hade lämnat uppgiften tom (5) eller valt prepositionen *över* (2) eller *i* (3). Den tolfte uppgiften, *han kom tillbaka efter några timmar*, är sista uppgiften som handlar om temporaluttryck. Ingen i grupp N1 kunde fylla i rätt den här uppgiften. De hade lämnat uppgiften tom eller valt prepositionen *från*, *i* eller *till*. Prepositionerna *om* och *efter* i tidskontext ser ut att vara svåra för nybörjare. Kanske de inte har hunnit studera dem innan de deltog i undersökningen. Prepositionerna *över*, *från*, *till* och *i* är vanliga och lättare att använda än *om* och *efter* för invandrare i min undersökning.

6.2.2 Grupp N2

Den nionde uppgiften har 3 informanter i grupp N2 svarat rätt på. Andra har valt prepositionen *i* (2) eller *av* (1). Den tionde uppgiften kunde 4 av informanterna fylla i rätt. Andra hade valt prepositionen *på*. Grupp N2 kunde använda prepositionerna *på* och *i* bättre än grupp N1 i uppgifterna 9 och 10. (Se tabell 19.) Bara en kunde svara rätt på den elfte uppgiften. Andra hade valt prepositionen *på* (2) eller *i* (3). Ingen av grupp N2 kunde fylla i rätt den tolfte uppgiften. De hade lämnat uppgiften tom (2) eller valt prepositionen *av* (1), *på* (1) eller *i* (2). Så som i grupp N1 var prepositionerna *om* och *efter* svåra för grupp N2.

6.2.3 Grupp F

Den nionde uppgiften har 5 informanter i grupp F svarat rätt på. Andra 2 hade använt preposition *i* eller lämnat uppgiften tom. Den tionde uppgiften kunde alla 7 informanter svara rätt. 3 kunde fylla i rätt i den elfte uppgiften och resten hade valt prepositionen *i*. Den tolfte uppgiften kunde 2 i grupp F fylla i rätt. De hade använt prepositionen *om*. De

övriga hade lämnat uppgiften tom (1) eller valt prepositionen *på* (1) eller *i* (2). Grupp F kan använda prepositionerna *på* och *i* i temporala uttryck bra. Prepositionen *om* är mer bekant för dem än för nybörjare men prepositionen *efter* är svårt också för dem som fortsätter sina studier i svenska.

6.2.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man säga att temporala prepositioner ser ut att vara svårare än lokativa prepositioner för invandrare. Speciellt prepositionen *efter* var svår eller obekant för alla invandrarna i min undersökning. Tabell 19 visar att grupp F kan temporala prepositioner bättre än nybörjare.

Tabell 19. Rätta svar i de temporala uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).

Uppgifter	N1 (n=12)	N2 (n=6)	F (n=7)	Hela gruppen
T9	41,7 %	50 %	71,4 %	52,0 %
T10	41,7 %	66,7 %	100 %	64,0 %
T11	16,7 %	16,7 %	42,9 %	24,0 %
T12	0 %	0 %	28,6 %	8,0 %

Här verifieras min hypotes. Liksom i Kotsinas (2005) undersökning kan invandrarna i min undersökning använda bäst temporala prepositioner för att beteckna duration eller tidpunkt (uppgifterna 9 och 10) men i Kotsinas undersökning har invandrare kunnat använda temporala prepositioner huvudsakligen rätt (Kotsinas 2005: 106–107.)

Tabell 20. Sammanfattning av prepositionsbruket i de temporala uppgifterna.

Uppgift	Rätt svar	N1		N2		F	
		rätt	fel	rätt	fel	rätt	fel
T9	på	5	-/i/om	3	i/av	5	-/i
T10	i	5	-/på	4	på	7	0
T11	om	2	-/i/över	1	i/på	3	i
T12	efter/om	0	från/i/till	0	-/i/på/av	2	-/på/i

I tabellen 20 sammanfattar jag informanternas prepositionsbruk i de temporala uppgifterna. Tabellen visar de rätta och de felaktiga svaren i de 3 grupperna. I tabellen markeras tomma svar med ett streck och inga fel eller inga rätt med 0.

6.3 Verbdependenta prepositioner i testet

I det här avsnittet diskuterar jag hur de 3 grupperna kan använda verbdependent prepositioner med hjälp av mitt test. Jag diskuterar varje grupp i ett eget avsnitt. I avsnitt 6.3.4 sammanfattar jag alla grupperna och jämför dem sinsemellan.

6.3.1 Grupp N1

Den trettonde uppgiften är första uppgiften som handlar om en verbdependent preposition. I uppgiften *vi diskuterade politik* behövs inte någon preposition eftersom *diskutera* används utan preposition. Bara 2 i grupp N1 har dragit ett streck i luckan, andra har lämnat uppgiften tom (6) eller använt preposition *om* (3) eller *på* (1). De informanter som har valt prepositionen *om* kan ha tänkt på substantivet *diskussion* som används med prepositionen *om* (*vi har en diskussion om politik*). Även finskspråkiga studerande vid universitet har använt prepositionen *om* med verbet *diskutera* i studie av Männikkö & Pilke (2007: 200). Den fjortonde uppgiften kräver en preposition eftersom det är fråga om verbet *berätta* som används med prepositionen *om*, *han berättar om sin*

resa. Ingen i grupp N1 kunde den här uppgiften. De hade lämnat uppgiften tom (10), dragit ett streck (1) eller använt prepositionen *i* (1). Likaså kräver verbet *längta* en preposition, alltså *nu längtar jag efter semestern* i den femtonde uppgiften. Ingen kunde svara rätt på den här uppgiften. Informanterna hade lämnat uppgiften tom (7) eller använt prepositionen *i* (1), *på* (2) eller *till* (2). *Vänta på* skulle kunna passa in i kontexten. Det är möjligt att informanterna har tänkt verbet *vänta* när de har använt prepositionen *på*. Frasen *längta till* betyder annat än *längta efter*. Man kan säga t.ex. att *jag längtar till södern* men *jag längtar efter semestern*. Verbet *längta* är svårt verb för nybörjarna.

Den sextonde uppgiften är likadan som de 2 föregående uppgifterna. Verbet är nu *bestå* som kräver prepositionen *av*, *den består av mjöl, smör och vatten*. Ingen kunde svara rätt på uppgiften. Informanterna hade lämnat uppgiften tom (10) eller använt prepositionen *i* (2). Den sista, alltså sjuttonde uppgiften, *kan du fråga henne*, är likadan som den trettonde uppgiften. Verbet *fråga* används utan preposition. Ingen av informanterna i grupp N1 kunde svara rätt. De hade lämnat uppgiften tom (8) eller använt prepositionen *i* (2), *på* (1) eller *till* (1). Verbet *fråga* ingår i många olika fraser, t.ex. *fråga efter*, *svara på frågor om*, *i fråga om*, *vara fråga om* och *ställa fråga till ngn* vilket kan ha påverkat informanternas svar. Nybörjare har kanske inte hunnit studera verb som kräver prepositioner och därför inte kunde svara på uppgifterna. De hade igen valt de bekanta prepositionerna för dem, *i*, *på* och *till*.

6.3.2 Grupp N2

Ingen i grupp N2 kunde svara rätt på den trettonde uppgiften. De hade använt prepositionen *av* (1), *på* (3), *om* (1) eller *över* (1). Likaså var den fjortonde uppgiften svår, inga rätta svar. I stället hade informanterna valt prepositionen *hos* (1), *över* (1), *på* (1) eller lämnat uppgiften tom (3). Den femtonde uppgiften var också svår för informanterna i grupp N2 eftersom ingen kunde svara rätt på uppgiften. De hade valt prepositionen *på* (2), *i* (2) eller dragit ett streck (1) eller lämnat uppgiften tom (1). En har fyllt i rätt i den sextonde uppgiften. Andra har valt prepositionen *i* (1), *på* (1) eller *från* (1), dragit ett streck (1) eller lämnat uppgiften tom (1). Likaså har bara en svarat

rätt på den sista uppgiften. Andra har använt prepositionen *till* (2), *hos* (1) eller *på* (1) eller lämnat uppgiften tom (1). Grupp N2 kunde inte bättre verbdependenta prepositioner än grupp N1. Svaren visar dock att de vet flera prepositioner än grupp N1.

6.3.3 Grupp F

Ingen i grupp F kunde svara rätt på den trettonde uppgiften. De hade använt prepositionen *om* (6) och *på* (1). De informanter som har valt prepositionen *om* kan ha tänkt på substantivet *diskussion* som används med prepositionen *om* såsom i nybörjargrupperna. Den fjortonde uppgiften kunde 4 informanter fylla i rätt. De övriga hade använt prepositionen *i* (1) eller lämnat uppgiften tom (2). Ingen kunde svara rätt på den femtonde uppgiften. Informanterna hade valt prepositionen *på* (6) eller lämnat uppgiften tom (1). 3 informanter hade fyllt i rätt i den sextonde uppgiften. De övriga hade lämnat uppgiften tom (2), dragit ett streck (1) eller använt prepositionen *i* (1). På den sista uppgiften kunde en informant svara rätt. Resten hade använt prepositionen *till* (3), *från* (1) och *på* (1) eller lämnat uppgiften tom (1). Frasen *fråga från* förekommer också i studie av Männikkö & Pilke (2007: 201). Grupp F har använt också bekanta prepositioner här såsom nybörjarna i min studie men de kan de verbdependenta prepositionerna något bättre än nybörjarna. Speciellt kunde grupp F svara på uppgifterna 14 och 16 bättre än nybörjarna som båda handlar om ett verb som kräver en viss preposition.

6.3.4 Sammanfattning

Verbdependenta prepositioner är de svåraste prepositionerna för invandrare av de 3 olika prepositionstyperna. Preposition konstrueras med verb vilket är svårt för alla som lär sig svenska. T.ex. konstaterar Juurakko (1996: 263) i sin avhandling att verbdependenta prepositionerna är de svåraste prepositionerna för finskspråkiga gymnasister. Tabell 21 visar ändå att grupp F kan verbdependenta prepositioner bättre än nybörjarna i min studie.

Tabell 21. Rätta svar i de verbdependenta uppgifterna i de 3 grupperna samt hela gruppen (%).

Uppgifter	N1 (n=12)	N2 (n=6)	F (n=7)	Hela gruppen
V13	16,7 %	0 %	0 %	8,0 %
V14	0 %	0 %	57,1 %	16,0 %
V15	0 %	0 %	0 %	0 %
V16	0 %	16,7 %	42,9 %	16,0 %
V17	0 %	16,7 %	14,3 %	8,0 %

Såsom i samband med lokativa och temporala prepositioner verifieras min hypotes här. Speciellt uppgift 15 var svår för alla invandrare. Det var igen fråga om prepositionen *efter* som ser ut att vara svår eller obekant preposition för alla invandrare i min undersökning. Läroboken (Göransson & Lindholm 1999) tar upp prepositionen *efter* men invandrare hade kanske inte hunnit lära sig det före undersökningen. Verbet *längta* är svårt verb både för nybörjarna och för grupp F. Frasen *längta till* ser ut att vara mera bekant än frasen *längta efter*.

Tabell 22. Sammanfattning av prepositionsbruket i de verbdependenta uppgifterna.

Uppgift	Rätt svar	N1		N2		F	
		rätt	fel	rätt	fel	rätt	fel
V13	-	2	-/på/om	0	av/på/om/över	0	om/på
V14	om	0	-/i	0	-/hos/över/på	4	-/i
V15	efter	0	-/i/på/till	0	-/på/i	0	-/på
V16	av	0	-/i	1	-/i/på/från	3	-/i
V17	-	0	-/i/på/till	1	-/till/på/hos	1	- /till/från/på

I tabellen 22 sammanfattar jag informanternas prepositionsbruk i de verbdependenta uppgifterna. Tabellen visar de rätta och de felaktiga svaren i de 3 grupperna. I tabellen markeras tomma svar med ett streck och inga fel eller inga rätt med 0.

6.4 Resultat i hela testet

I det här avsnittet presenterar jag de 3 gruppernas rätta svar i genomsnitt samt hela gruppen. Jag presenterar också hur mycket de 3 grupperna har rätt i testet i procent form.

Grupp N1 har i genomsnitt 6,1 rätta svar i hela testet, grupp N2 har i genomsnitt 6,8 rätta svar och grupp F har i genomsnitt 9,8 rätta svar i hela testet. Hela gruppens medeltal är 7,2 rätta svar. Grupp N1 har 35,8 % rätta svar, grupp N2 har 40,2 % rätta svar och grupp F har 56,3 % rätta svar. Hela gruppen har 42,6 % rätta svar. (Se tabell 23.) Det bästa resultatet är 12 rätta svar av de 17 uppgifterna och det sämsta resultatet är 3 rätta svar av de 17 uppgifterna. Om man ser på hela testets resultat kan grupp F prepositionerna betydligt bättre än nybörjarna. Grupp N2 kan prepositioner bättre än grupp N1. Mitt antagande var att de invandrare som har studerat svenska en längre tid kan prepositioner bättre än de som har studerat svenska en kortare tid. Antagandet stämmer när man ser på hela materialet.

Tabell 23. Rätta svar i genomsnitt i hela testet (f).

	N1	N2	F	Hela gruppen
Medeltal	6,1	6,8	9,8	7,2
Procenttal	35,8 %	40,2 %	56,3 %	42,6 %

Mitt antagande var också att de som använder svenska på fritiden eller behöver svenska på arbetet, kan prepositioner bättre än de som har få kontakter till svenska utanför klassrummet. Utgående från mina resultat verifieras antagandet delvis. De invandrare som använder svenska med vänner och familj varje dag och lyssnar på svenskspråkiga radiokanaler varje dag kan prepositioner ganska bra (7 eller 8 rätta svar i testet) jämfört med hela gruppen. De som tittar på svenskspråkiga TV-kanaler eller läser svenskspråkiga tidningar varje dag har inte bättre resultat i testet (i genomsnitt 6,8 eller 6,7 rätta svar) än hela gruppen.

6.5 Prepositioner i informanternas svar

I det här avsnittet diskuterar jag de prepositioner som informanterna har använt i sina svar. Informanterna har i huvudsakligen använt prepositioner rätt i sina svar. Grupp N1 har använt prepositionerna *i*, *på*, *för*, *till*, *med* och *om* rätt. Se exemplen 17, 18, 19, 20, 21 och 22.

- (17) Jag bor *i* Vasa.
- (18) Jag lyssnar *på* Radio Stockholm.
- (19) *för* tre år *sedan*
- (20) Jag gå *till* teater.
- (21) Ja pratar mera *med* mina vänner.
- (22) Jag tycker *om* svenska.

Grupp N2 har också samma typ av svar som grupp N1 men de har använt mindre prepositioner i sina svar än grupp N1. Detta beror på att grupp N2 har svarat mestadels på engelska. Ändå har de använt prepositionerna *i*, *på*, *med*, *för*, *om*, *från* och *över* rätt i sina svar. Se exemplen 23, 24, 25, 26, 27, 28 och 29.

- (23) Han arbetar *i* Vasa.
- (24) Jag vill att prata alltid *på* svenska.
- (25) Jag kommer *med* min man.
- (26) också *för* att lära mig svenska
- (27) Jag tycker *om* att studera språk.
- (28) I Tölby men jag kommer *från* Tyskland.
- (29) *över* sju år

Grupp F har använt prepositionerna *i*, *på*, *för*, *med*, *till* och *av* rätt i sina svar. De har svarat på svenska såsom grupp N1. Se exemplen 30, 31, 32, 33, 34 och 35.

- (30) Jag vill bo *i* Sverige.
- (31) titta *på* svenskspråkiga TV

(32) Jag skulle vilja åka till Stockholm *för* att jobba.

(33) Jag är gift *med* en finländare.

(34) kanske jag flytta *till* Sverige

(35) också halften *av* mina kollegor pratar svenska

Sammanfattningsvis kan man säga att alla grupperna använder prepositioner bra i sina svar. Det finns inte större skillnader mellan grupperna. Informanternas prepositionsbruk i skriftligt språk är ganska omfattande med tanke på att de har studerat svenska bara en kort period. Prepositionerna *i*, *på*, *för* och *med* förekommer flera gånger i alla gruppernas svar.

7 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet med min avhandling pro gradu har varit att ta reda på vilka faktorer som kan påverka invandrades användning av prepositioner samt vilken betydelse olika faktorer har i invandrades inläring. Jag har studerat hur mycket de invandrare som deltar i nybörjar- eller fortsättningskursen i svenska på Vasa arbets använder svenska. Jag har också undersökt invandrades användning av lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner i svenskan. Som material har jag haft svar på ett frågeformulär samt ett test. Med hjälp av frågeformuläret fick jag svar av invandrarnas bakgrund och sådana faktorer som kan tänkas ha betydelse för deras inläring av prepositioner. Jag har kategoriserat faktorerna in i medfödda, sociala och interaktiva, miljörelaterade och övriga faktorer. Med testet fick jag veta hur invandrarna använder lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner.

Jag har utnyttjat en kvalitativ och en kvantitativ analysmetod. Jag har analyserat de öppna svaren i frågeformuläret kvalitativt med hjälp av innehållsanalys. Jag har diskuterat informanternas svar och gett exempel om dem. De strukturerade svaren har jag analyserat kvantitativt med hjälp av tabeller. Jag har analyserat vad invandrarna redan kan och vilka prepositionsfel de gör. Jag har också utnyttjat en komparativ metod. Jag har jämfört de invandrare som är nybörjare (N1 och N2) med de invandrare som fortsätter (F) samt mina resultat med tidigare undersökningar.

Teoribakgrunden i min avhandling består av 3 delar. I kapitel 2 behandlar jag invandrare i Finland, i kapitel 3 behandlar jag andraspråksinläring som vuxen samt vilka faktorer som påverkar andraspråksinläring och i kapitel 4 presenterar jag de 3 prepositionstyper som är centrala i min undersökning. Analysdelen är indelad i 2 kapitel. I kapitel 5 presenterar jag olika faktorer inom inläringen av prepositioner utgående från svar på frågeformuläret. I kapitel 6 analyserar jag invandrades användning av lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner.

I fråga om medfödda faktorer har jag kommit fram till att kvinnor i min studie kan prepositioner bättre än män. Kvinnor har i genomsnitt 7,9 rätta svar i testet medan män

har i genomsnitt 5,8 rätta svar. Yngre informanter (under 27 år) kan använda prepositioner bättre än äldre informanter (över 27 år). De yngre informanterna har i genomsnitt 7,7 rätta svar i testet medan de äldre informanterna har i genomsnitt 6,7 rätta svar. Tyskspråkiga och spanskspråkiga har bättre resultat i testet (8 eller 10 rätta svar) än hela gruppen (medeltal 7,2 rätta svar). Ett germanskt eller ett romanskt språk kan underlätta inläringen av prepositioner enligt mina resultat.

Resultaten visar att den aktuella språkkursen är den viktigaste källan för invandrarna att lära sig svenska. Andra källor som är viktiga i inläringen är böcker, vänner och TV. Ytterligare använder invandrarna radio och tidningar som inlärningsmetod. 34,6 % av alla invandrarna talar svenska med sina vänner några gånger per månad, 30,8 % en eller två gånger per vecka och 15,4 % varje dag. Med familjen talar man svenska betydligt mindre. 65,4 % av alla invandrarna talar inte alls svenska med familjen medan med vänner är motsvarande siffra 7,7 %. Av alla invandrarna 30,8 % tittar på svenskspråkiga TV-kanaler varje dag och sammanlagt 65,4 % av alla invandrarna tittar på svenskspråkiga TV-kanaler över huvud taget. Lika stor procentdel lyssnar på svenskspråkiga radiokanaler men invandrarna lyssnar på radio inte så ofta som de tittar på TV. Bara 15,4 % lyssnar på radio varje dag. Invandrarna läser mest Vasabladet (46,2 %) och 61,5 % av alla informanterna läser någon svenskspråkig tidning men bara 23,1 % gör det varje dag.

Sociala och interaktiva faktorer är viktiga för invandrare att lära sig svenska. Ladberg (2000) och Sajavaara (1999) betonar omgivningens sociala kontakter i språkinläringen. De invandrare som använder svenska med vänner och familj varje dag och lyssnar på svenskspråkiga radiokanaler varje dag kan prepositioner ganska bra (7 eller 8 rätta svar i testet) jämfört med hela gruppen. De som tittar på svenskspråkiga TV-kanaler eller läser svenskspråkiga tidningar varje dag har inte bättre resultat i testet (i genomsnitt 6,8 eller 6,7 rätta svar) än hela gruppen.

I fråga om miljörelaterade faktorer har jag kommit fram till att de som har kommit till Finland för att lära sig svenska kan prepositioner bra (8 eller 11 rätta svar i testet) jämfört med hela gruppen. Resultaten visar också att invandrarna har motivation att lära

sig svenska. 73 % säger att det är viktigt kunna svenska. De flesta behöver svenska på arbetet men många tycker också att det är roligt att lära sig svenska. De flesta av informanterna säger att de kan förbättra och öva sin svenska bäst genom att prata och använda svenska med vänner och i samband med hobbyer samt genom att undvika att prata engelska. De invandrare som har studerat svenska en längre tid (ett år) har bättre resultat i testet (i genomsnitt 9,7 rätta svar) än de övriga.

Analyserna av invandrarnas användning av prepositioner visar att invandrare ser ut att behärska de vanligaste lokativa prepositionerna i invandrarsvenskan (*på, i*) bra (jfr Kotsinas 2005). Däremot är temporala prepositioner svårare än lokativa prepositioner för invandrare. Speciellt prepositionen *efter* var svår eller obekant för alla invandrare i min undersökning. I Pitkänens (1982) studie kan invandrare dock behärska uttrycken för befintlighet i tid och rum bättre än finska skolelever. Verbdependenta prepositioner är de svåraste prepositionerna för invandrare av de här 3 olika prepositionstyperna. I Juurakkos (1996) studie använder finskspråkiga gymnasister mera prepositioner i lokala och temporala betydelser än verbdependenta prepositioner. Fortsättningsgruppen behärskar lokativa, temporala och verbdependenta prepositioner bättre (i genomsnitt 9,8 rätta svar i testet) än nybörjarna (grupp N1 har i genomsnitt 6,1 rätta svar och grupp N2 har i genomsnitt 6,8 rätta svar i testet). Däremot kan alla grupperna använda prepositioner bra i skriftligt språk. Alla grupperna använde *i, på, för* och *med* rätt i sina svar i frågeformuläret. Enligt Kotsinas (2005) är de vanligaste prepositionerna i invandrarsvenskan *på, i, med* och *till*. Mina resultat stöder hennes resultat.

Testsituationen kan ha påverkat resultatet. Det är alltid problematiskt att fånga det som informanterna kan via test. De kan t.ex. bli osäkra på grund av testsituationen. Därför har jag även undersökt informanternas svar i frågeformuläret och deras användning av prepositioner där. Invandrarna fick frågeformuläret och testet på svenska och de förutsattes svara på svenska på frågorna vilket kan ha påverkat validiteten i min undersökning. Ändå har vissa invandrare svarat på engelska i de öppna frågorna (se t.ex. ex. 16). Invandrarna kunde fråga läraren när de fyllde i frågeformuläret om de hade svårigheter att förstå frågorna, dock har de ändå kunnat förstå någonting fel. Invandrarna hade studerat svenska bara en kort period före undersökningen och då hade

de inte hunnit lära sig så mycket. Prepositionerna är inte de första grammatiska reglerna som man lär sig. Därför var testet svårt speciellt för nybörjarna. Alla förutom en invandrare fyllde ändå i även testet.

I fortsättningen kunde man undersöka någon annan grammatisk aspekt, t.ex. substantiv eller verb i invandrarsvenskan. Vidare kunde man undersöka invandrare som har studerat längre svenska än mina informanter. Det vore intressant att jämföra med mina resultat hur de kan använda prepositioner. Är samma prepositioner då svårast respektive lättast som i min studie?

Min undersökning visar att invandrare som kommer till Finland behöver språkkurser för att lära sig det nya landets språk. Många invandrare har svenskspråkiga vänner och kollegor och på det sättet har de kommit in i kulturen men många säger också att de använder för sällan svenska med dem. En språkkurs är den viktigaste källan för alla invandrare att lära sig nya landets språk.

KÄLLOR

- Arbets- och näringsministeriet (2009). *Jobba i Finland*. Citerat 31.3.2009:
http://www.mol.fi/mol/se/99_pdf/se/06_arbetsministeriet/06_publicationer/05_broschyren/tme7601r_jobbaifinland.pdf
- Arbetskraftsbyrån (2007). *Tilastoja ja kaavioita maahanmuutosta*. Citerat 3.12.2007:
http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/04_maahanmuutto/08_maahanmuuttotilastot/kal_su.pdf
- Arbetskraftsbyrån (2008). *Suomen vastaanottamat pakolaiset*. Citerat 11.1.2008:
www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/04_maahanmuutto/08_maahanmuuttotilastot/til0623.pdf
- Asiala, Raija (2008). Suomen kieli on ykkösasia työperäisille maahanmuuttajille. *Pohjalainen* 21.2.2008, 9.
- Baker, Colin (2001). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. 3 upplagan. Clevedon: Multilingual Matters.
- Byskata, Pia (2008). *Thors: Kieliopintoja maahanmuuttajille työn ohessa*. *Pohjalainen* 4.3.2008, 6.
- Ellegård, Alvar (1971). *Språk, språkvetenskap, språkinläring*. Stockholm: Bonniers.
- Finlex (2008). *Valtiosopimukset*. Citerat 13.8.2008:
<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2001/20010023>
- Forsander, Annika, Elina Ekholm, Petri Hautaniemi, Abdullahi Ali, Anne Alitolppa-Niitamo, Eve Kyntäjä & Nguyen Quoc Cuong (red.) (2001). *Monietnisyyss, yhteiskunta ja työ*. Helsinki: Palmenia-kustannus.
- Göransson, Ulla & Hans Lindholm (1999a). *Nybörjarsvenska*. Lund: Kursverksamhetens förlag.
- Göransson, Ulla & Hans Lindholm (1999b). *Nybörjarsvenska. Övningsbok*. Lund: Kursverksamhetens förlag.
- Haagensen, Bodil (2007). *Dialogpedagogik och motivation. En fallstudie i svenska på universitetsnivå*. Acta Wasaensia Nr 174. Språkvetenskap 32. Vasa: Universitas Wasaensis.
- Holm, Brita & Elizabeth Nylund (1970). *Deskriptiv svensk grammatik*. Stockholm: Skriptor AB.
- Hultman, Tor G. (2003). *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien.

- Hyltenstam, Kenneth & Kerstin Wassén (1984). *Svenska som andraspråk – en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Jaakkola, Magdalena (1999). *Maahanmuutto ja etniset asenteet*. Työpoliittinen tutkimus 213. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Jasinskaja-Lahti, Inga, Karmela Liebkind & Tiina Vesala (2002). *Rasismi ja syrjintä Suomessa. Maahanmuuttajien kokemuksia*. Helsinki: Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd.
- Joronen, Tuula (2005). Työ on kahden kauppa – maahanmuuttajien työmarkkina-aseman ongelmia. I: *Maahanmuuttajien elämää Suomessa*. 59–82. Red. Paananen Seppo. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Juurakko, Taina (1996). *Prepositioner i finskspråkiga gymnasisters inlärarvenska*. Studia Philologica Jyväskyläensia 40. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kahra, Heljä (2007). Lääkäriksi Suomeen. EU/ETAn ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden lääkäreiden Suomen terveydenhuoltojärjestelmään ja hoitokäytäntöihin perehdyttävä koulutus. I: *Specimasta opittua. Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat työelämään*. 66–69. Red. Huttunen Hannu-Pekka & Tiina Kupari. Turku: Työvoimatoimisto kansainväliset palvelut.
- Kjellin, Olle (2002). *Uttalet, språket och hjärnan. Teori och metodik för språkundervisning*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1982). Kommer papper på kyrka. Lokativa prepositioner i invandrarsvenska. I: *Svenskans beskrivning 13*. Serie B: 6. Red. Saari Mirja & Marika Tandefelt, 183–198. Helsingfors: Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1985). *Invandrare talar svenska*. Malmö: Liber Förlag.
- Kotsinas, Ulla-Britt (2005). *Invandrarsvenska*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Ladberg, Gunilla (2000). *Tala många språk*. 2 arbetade upplagan. Stockholm: Carlssons.
- Laurén, Christer (1999). *Språkbud. Forskning och praktik*. Vasa: Vasa universitet.
- Lightbown, Patsy M. & Nina Spada (1993). *How Languages are Learned*. Oxford: University Press.
- Maahanmuuttajat ja suomalaiset. Suuntaviivoja 2000-luvulle*. Seminaari (2000). Helsinki: Hakapaino Oy.

- Migrationsinstitutet (2009). *Forskning*. Citerat 31.3.2009:
<http://www.migrationinstitutet.fi/sinst/forskning.php>
- Migrationsverket (2008a). *Flyktingar och asylsökanden*. Citerat 11.1.2008:
<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2476&language=SV>
- Migrationsverket (2008b). *Suomessa vakinaisesti asuvat ulkomaalaiset 31.12.2007*.
 Citerat 3.12.2008: www.migri.fi/download.asp
- Männikkö, Tiina & Nina Pilke (2007). ”Ingen preposition med *fråga*” – hur ekonomiestuderande lär sig använda prepositioner under en nätbaserad kurs. I: *Svenskans beskrivning 29*. Red. Nordman Marianne, Björklund Siv, Laurén Christer, Mård-Miettinen, Karita & Nina Pilke, 195–203. Vasa: Svensk-Österbottniska samfundet nr 70.
- Opetusministeriö (2009). *Maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen*. Citerat 1.4.2009:
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/maahanmuuttajien_koulutuksen_kehittaaminen/index.html
- Peltonen, Laura (2006). *Invandrarelevens inlärnning av svenska*. Opublicerad avhandling pro gradu. Vasa vetenskapliga bibliotek Tritonia.
- Pesonen, Sanna (2005). Yli puolella kunnista kotouttamisohjelma. *Monitori* 3, 28.
- Pitkänen, Antti (1982). Om feltyper hos finsktalande elever med svenska som andra/främmande språk. I: *Svenskans beskrivning 13*. Serie B: 6. Red. Saari Mirja & Marika Tandefelt, 277–290. Helsingfors: Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur.
- Reuter, Mikael (2006). *I tvåan på lågstadiet*. Citerat 30.3.2009:
<http://www.kotus.fi/index.phtml?l=sv&s=1651>
- SAG (1999) = *Svenska Akademiens grammatik 2 Ord*. Red. Telemann, Ulf, Hellberg, Staffan & Erik Andersson. Stockholm: Norstedts Ordbok.
- Sajavaara, Kari (1999). Toisen kielen oppiminen. I: *Kielenoppimisen kysymyksiä*, 73–99. Red. Sajavaara Kari & Arja Piirainen-Marsh. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Savela, Tiina (2007). *Bakgrund, motivation, attityder hos invandrarna i Vasa – en fallstudie*. Opublicerad avhandling pro gradu. Vasa vetenskapliga bibliotek Tritonia.
- Statistiska centralbyrån (2008). *Dagens invandrare – hustrur och barn*. Citerat 15.9.2008: http://www.scb.se/Grupp/allmant/_dokument/A05ST0204_02.pdf

- Statistikcentralen (2007). *Rekordantal inflyttningar år 2006*. Citerat 13.11.2007:
http://www.stat.fi/til/muutl/2006/muutl_2006_2007-04-20_tie_001_sv.html
- Sutela, Hanna (2005). Maahanmuuttajat palkkatyössä. I: *Maahanmuuttajien elämää Suomessa*. 59 – 82. Red. Paananen Seppo. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Thorell, Olof (1973). *Svensk grammatik*. Stockholm: Esselte studium.
- Torp, Arne (2009). *Språklighet och språkskillnad, språkfamiljer och språksläktskap*. Citerat 16.3.2009: <http://www.norden.org/nordenssprak/kap2/2a/03.asp>
- Torvi, Kai (2007). *Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen*. Citerat 7.1.2009:
http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/071_analyysit/analy2_maahanmuutto.pdf
- Tuomarla, Irmeli (2007). Maahanmuutto- ja eurooppaministeri Astrid Thors haluaa ”Uudenlaista aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa”. *Monitori* 3, 7 – 8.
- Vasa arbis (2007). *Kursprogram 2007-08*. Citerat 30.11.2007:
<http://www1.vaasa.fi/arb/uvplan/Arbiskatalog%2007-08.pdf>
- Wenestam, Claes-Göran & Birgit Lendahls Rosendahl (2005). *Lärande i vuxenlivet*. Lund: Studentlitteratur.
- Viberg, Åke (1992). *Vägen till ett nytt språk 1. Andraspråksinläring i ett utvecklingsperspektiv*. 3 upplagan. Stockholm: Natur och kultur.
- Wikipedia (2008). *Systematisk lista över språk*. Citerat 27.11.2008:
http://sv.wikipedia.org/wiki/Systematisk_lista_%C3%B6ver_spr%C3%A5k
- Wikman-Immonen, Anu (2008). *Maahanmuuton haasteita kunnille*. Citerat 13.8.2008:
www.kunnat.net/attachment.asp?path=1;29;121;43719;120549

Bilaga 1. Frågeformulär för studerande

1. Ålder _____ år
2. Kvinna
- Man
3. Var bor du? _____
4. Vad är din utbildning? _____
5. Jag är med i Arbis
nybörjarkurs i svenska
- fortsättningskurs i svenska
6. Vad är ditt modersmål? _____
7. Vilka andra språk kan du än ditt modersmål och svenska?

8. När lämnade du ditt hemland? _____
9. Hur länge har du bott i Finland? _____
10. Varför har du kommit till Finland? (Du kan också välja alla alternativen.)
För att jobba
- För att studera
- Jag var tvungen att lämna mitt hemland
- Någon annan orsak, vilken? _____
11. Hur länge har du studerat svenska och var?

12. Varför valde du att studera svenska?

13. Hur viktigt är det för dig att kunna svenska?
Viktigt
- Ganska viktigt
- Inte så viktigt

Varför är det viktigt/inte viktigt för dig att kunna svenska?

14. Vilka källor använder du för att lära dig svenska? Numrera alternativen så att 1=viktigaste och 7=minst viktig för dig.

Övningar på nätet []

Böcker []

Tv []

Radio []

Vänner []

Familj []

Den här kursen []

Något annat, vad? _____

15. Hur mycket använder du svenska med vänner?

Varje dag []

En eller två gånger per vecka []

Några gånger per månad []

Några gånger per år []

Inte alls []

16. Hur mycket använder du svenska med familj?

Varje dag []

En eller två gånger per vecka []

Några gånger per månad []

Några gånger per år []

Inte alls []

17. Vilka svenskspråkiga/tvåspråkiga radiokanaler lyssnar du på?

Yle Radio Extrem []

Yle Radio Vega []

Radio Vaasa

Några andra, vilka? _____

Jag lyssnar inte på svenskspråkiga radiokanaler

18. Om du lyssnar på svenskspråkiga radiokanaler hur ofta gör du det?

Varje dag

En eller två gånger per vecka

Några gånger per månad

Några gånger per år

19. Vilka svenskspråkiga TV-kanaler tittar du på?

Yle FST

SVT1

SVT2

TV4

Någon annan, vilken? _____

Jag tittar inte på svenskspråkiga TV-kanaler

20. Om du tittar på svenskspråkiga TV-kanaler hur ofta gör du det?

Varje dag

En eller två gånger per vecka

Några gånger per månad

Några gånger per år

21. Vilka svenskspråkiga tidningar/tidskrifter läser du?

Vasabladet

Huvudstadsbladet

Österbottniska Posten

Syd-Österbotten

Jakobstads Tidning

Birka

Samarbete

Volt

Någon annan, vilken? _____

Jag läser inte svenskspråkiga tidningar/tidskrifter

22. Om du läser svenskspråkiga tidningar/tidskrifter hur ofta gör du det?

Varje dag

En eller två gånger per vecka

Några gånger per månad

Några gånger per år

23. Hur använder du svenska i det tvåspråkiga Vasa för att förbättra dina kunskaper i svenska? (t.ex. svenskspråkig Wasa teater, filmer, idrott eller evenemang på svenska)

24. Hur skulle du vilja öva/förbättra din svenska?

25. Går du på andra Arbiskurser på svenska? Vilka?

Bilaga 2. Test för studerande

Fyll i den rätta prepositionen eller dra ett streck om det inte behövs någon preposition!

1. Hon lade boken _____ bordet.
2. Han bor _____ Finland.
3. Hon jobbar _____ ett sjukhus.
4. Katten sover _____ golvet.
5. Ska vi gå _____ teatern?
6. Han studerar _____ universitet.
7. Resan _____ Vasa _____ Umeå är inte lång.
8. Jag har kommit _____ Finland.
9. Jag ska studera _____ eftermiddagen.
10. Hon går på aerobic två gånger _____ veckan.
11. _____ två veckor reser vi till Sverige.
12. Han kom tillbaka _____ några timmar.
13. Vi diskuterade _____ politik.
14. Han berättar _____ sin resa.
15. Nu längtar jag _____ semestern.
16. Den består _____ mjöl, smör och vatten.
17. Kan du fråga _____ henne?

Tack för dina svar och lycka till med dina studier!